

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
Mahkeme İçtihadına
İlişkin Bilgi Notu

Sayı. 159

Ocak 2013

Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Mahkeme İçtihadına İlişkin Bilgi Notlarının İngilizce veya Fransızca orijinal metinlerine Mahkeme'nin internet sayfası www.echr.coe.int (Case-Law / Case-Law Analysis / Case-Law Information Note) üzerinden ulaşılabilir.

Bu çeviri Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin izniyle yayınlanmış olup sadece Adalet Bakanlığı'nın sorumluluğundadır.

Bilgi Notlarında yayınlanan hukuki özetler, HUDOC veritabanında da mevcuttur.

Mahkeme'nin İçtihat Bilgi ve Yayınlar Dairesi tarafından derlenen bu Bilgi Notu, Yazı İşleri Müdürlüğü'nün özel ilgi arz ettiğini düşündüğü söz konusu dönem süresince incelenen dava özetlerini içermektedir. Bu özetlerin, Mahkeme üzerinde bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Geçici versiyonunda, özetler normalde ilgili davanın dilinde hazırlanmakta olup, nihai tek-dil versiyonu sırasıyla İngilizce ve Fransızca olarak çıkmaktadır. Bilgi Notu,

<www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=caselaw/analysis&c=>adresinden indirilebilmektedir.
<<http://appform.echr.coe.int/echrrequest/request.aspx?lang=gb>> adresinden çevrim içi form yoluyla yayın servisiyle irtibata geçilerek, yıllık 30 Avro (EUR) veya 45 Amerikan doları (USD) karşılığında, bir dizin dâhil olmak üzere, basılı kopya üyeliği mümkündür.

HUDOC veritabanına, Mahkeme'nin internet sayfası (<<http://hudoc.echr.coe.int/sites/tur/>>) üzerinden ücretsiz ulaşılabilir. Veritabanı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin içtihadına (Büyük Daire, Daire ve Komite kararları, kabul edilebilirlik kararları, tebliğ edilen davalar, istişari görüşler ve İçtihat Bilgi Notu'ndan hukuk özetleri), Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na (kararlar ve raporlar) ve Bakanlar Komitesi'ne (kararlar) erişim sağlamaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
(Avrupa Konseyi)
67075 Strasbourg Cedex
France
Tel : 00 33 (0) 3 88 41 20 18
Fax : 00 33 (0) 3 88 41 27 30
publishing@echr.coe.int
www.echr.coe.int

İÇİNDEKİLER

MADDE 2	6
POZİTİF YÜKÜMLÜLÜKLER.....	6
HAYAT	6
ETKİN SORUŞTURMA.....	6
Kabul sınavının ardından gerçekleşen asker intiharı ile ilgili olarak kıdemli subayların sorumluluklarının tespit edilememesi: ihlal.....	6
<i>Mosendz/Ukrayna - 52013/08.....</i>	<i>6</i>
3. MADDE	6
İŞKENCE	6
ETKİN SORUŞTURMA.....	6
Barışçıl açlık grevi ile ilgili olarak mahkumların maruz kaldığı cezalandırma amacı güden geniş çaplı şiddet ve etkin soruşturma yokluğu: <i>ihlaller</i>	6
<i>Karabet ve Diğerleri/Ukrayna – 38906/07 ve 52025/07.....</i>	<i>6</i>
AŞAĞILAYICI MUAMELE.....	9
Ruhsal bozuklukları olan hükümlünün değişme ümidi ve uygun tıbbi tedavi olmaksızın hapisyanenin psikiyatri kanadında on beş yıldan fazla tutulmasına neden olan yapısal problemler: <i>ihlal</i>	9
<i>Claes/Belçika – 43413/09.....</i>	<i>9</i>
İNSANLIK DIŞI CEZALANDIRMA.....	10
AŞAĞILAYICI MUAMELE.....	10
Tayland mahkemeleri tarafından dayatılan uzun mahkûmiyet hali ile ilgili hükümlü nakli anlaşması uyarınca Birleşik Krallık'ta süregelen uygulama: <i> kabul edilemezlik</i>	10
<i>Willcox ve Hurford/Birleşik Krallık– 43759/10 ve 43771/12 .....</i>	<i>10</i>
5. MADDE	13
5 § 1 MADDE.....	13
ÖZGÜRLÜKTEN MAHRUMİYET.....	13
MAHKÛMİYETTEN SONRA	13
Tayland mahkemeleri tarafından dayatılan uzun mahkûmiyet hali ile ilgili hükümlü nakli anlaşması uyarınca Birleşik Krallık' ta süregelen uygulama: <i> kabul edilemezlik</i>	13
<i>Willcox ve Hurford/Birleşik Krallık (k.k.) -43759/10 ve 43771/12 .....</i>	<i>13</i>
6. MADDE	13
6 § 1 MADDE (MEDENİ HUKUKLA İLGİLİ).....	13
ADİL YARGILANMA.....	13
Hâkimlere disiplin cezası uygulamasında zamanaşımı süresinin yokluğu ve hâkimin görevine son verme kararını kabul ederken Parlamento'daki elektronik oy sisteminin kötüye kullanılması: <i>ihlaller</i>	13
<i>Oleksandr Volkov/Ukrayna – 21722/11 .....</i>	<i>13</i>
BAĞIMSIZ MAHKEME	13
TARAFSIZ MAHKEME.....	13
Adli disiplin sisteminin yapısal bozuklukları: <i>ihlal</i>	13

<i>Oleksandr Volkov/Ukrayna – 21722/11</i>	13
YASAYA GÖRE KURULMUŞ MAHKEME	17
Mahkeme başkanı olarak görev süresi dolan bir hâkimin başvuranın davasını inceleyen dairenin oluşumunu belirlemesi: <i>iblal</i>	17
<i>Oleksandr Volkov/Ukrayna – 21722/11</i>	17
ADİL YARGILANMA	17
Jürinin verdiği mahkûmiyet kararının gerekçesini kapsayan ağır ceza mahkemesi kararı: <i>iblal; iblal yokluğu</i>	17
<i>Agnelet/Fransa – 61198/08</i>	17
<i>Legillon/Fransa – 53406/10</i>	17
7. MADDE	19
7 § 1MADDE	19
KANUNSUZ SUÇ VE CEZA OLMAZ (NULLAPOENA SINE LEGE)	19
Cumhuriyet savcısının uyuşturucu ticareti yapmakla suçlanan bir kişiyi yargılayacak olan mahkemeye, dolayısıyla ceza türüne karar verme yetkisi: <i>iblal</i>	19
<i>Camilleri/Malta – 42931/10</i>	19
8. MADDE	20
ÖZEL HAYATA SAYGI	20
Suçun tutarlı bir yorumunun ve gerekli usuli tedbirlerin yokluğunda “yeminini bozma” kararının reddi: <i>iblal</i>	20
<i>Oleksandr Volkov/Ukraine– 21722/11</i>	20
AİLE HAYATINA SAYGI	20
Yetkililerin zihinsel engelli olan başvuranın ebeveyn haklarının elinden alındığı yargı işlemlerinde avukatla temsil edildiğinden emin olmamaları ve oğluya ilgili evlatlık edinme işlemleriyle ilgili, ona bilgi vermemeleri: <i>iblal</i>	20
<i>A.K. ve L./Hrvatistan – 37956/11</i>	20
9. MADDE	21
DİNİ VEYA İNANCI İFŞA ETMEK	21
İş yerinde dini semboller (haç) takmaları veya dini inançlarına uygun olmadıklarını düşündükleri görevleri yerine getirmeyi reddetmeleri halinde çalışanlar için disiplin önlemleri: <i>iblal; iblal yokluğu</i>	21
<i>Enaida ve Diğerleri/Birleşik Krallık – 48420/10 ve diğerleri</i>	21
10. MADDE	25
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	25
Moda şovlarına ait fotoğrafların internette yayınlanması yoluyla telif hakkı ihlali ile ilgili fotoğrafçılar hakkında verilen mahkûmiyet kararı: <i>iblal yokluğu</i>	25
<i>Asbby Donald ve Diğerleri/Fransa – 36769/08</i>	25
Seçim kampanyaları sırasında resmi olmayan dilin konuşulmasıyla ilgili mahkûmiyet: <i>iblal</i>	26
<i>Şükran Aydın ve Diğerleri/Türkiye – 49197/06</i>	26
BİLGİ AÇIKLAMA ÖZGÜRLÜĞÜ	27
Aleni usulsüz telefon dinleme işlemleri gerçekleştirme suçundan cezai hüküm verme: <i>iblal</i>	27
<i>Bucur ve Toma/Romanya – 40238/02</i>	27
14. MADDE	29

AYIRIMCILIK (9. MADDE).....	29
İş yerinde dini semboller (haç) takmaları veya dini inançlarına uygun olmadıklarını düşündükleri görevleri yerine getirmeyi reddetmeleri halinde çalışanlar için disiplin önlemleri: <i>ihlal; ihlal yokluğu</i>	29
<i>Eweida ve Diğerleri/ Birleşik Krallık – 48420/10 ve diğerleri</i>	29
35. MADDE	29
35 § 1 MADDE.....	29
İÇ HUKUK YOLLARININ TÜKENMESİ	29
ETKİN İÇ HUKUK YOLU – SİRBİSTAN.....	29
Kamuya açık şirketlerin aleyhinde verilen kararların uygulanamazlığı ile ilgili davalarda, Anayasa Mahkemesi belirli koşullarda tüketilmeyi bekleyen etkin bir iç hukuk yolu olabilir.....	29
<i>Marinković/ Sırbistan– 5353/11</i>	29
41. MADDE	30
ADİL TAZMİN	30
Kanunen ehliyeti olmayan akıl hastasının çıkarlarına en uygun şekilde kullanması için yasal vasiye ödenecek manevi tazminat.....	30
<i>Lashin/ Rusya – 33117/02</i>	30
46. MADDE	31
PİLOT KARAR – GENEL ÖNLEMLER	31
Aşırı kalabalıklaşan ceza evleri ile ilgili olarak etkin hukuk yolu sunması talep edilen davalı Devlet.....	31
<i>Torreggiani ve Diğerleri/ İtalya – 43517/09 ve diğerleri</i>	31
KARARIN İNFAZI – GENEL ÖNLEMLER.....	32
Adli disiplin sistemini iyileştirilmesi talep edilen davalı Devlet.....	32
<i>Oleksandr Volkov/ Ukrayna – 21722/11</i>	32
KARARIN İNFAZI – BİREYSEL ÖNLEMLER	32
Yüksek Mahkeme'nin karar metninde olası en erken tarihte başvuranın haklarının iadesini sağlaması talep edilen davalı Devlet	32
<i>Oleksandr Volkov/ Ukrayna – 21722/11</i>	32
1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ.....	32
MÜLKİYET HAKKININ BARIŞÇIL KULLANIMI.....	32
Kanuni zaman aşımı süresinin dolması yüzünden banka hesaplarındaki tahsil edilemeyen paraların Devlet hazinesine geçmesi: <i>ihlal</i>	32
<i>Zolotas/ Yunanistan (no. 2) – 66610/09</i>	32
MAHKEME HABERLERİ.....	33
GÜNCEL MAHKEME YAYINLARI.....	34

MADDE 2

Pozitif yükümlülükler

Hayat

Etkin

Soruşturma

Kabul sınavının ardından gerçekleşen asker intiharı ile ilgili olarak kıdemli subayların sorumluluklarının tespit edilememesi: ihlal

Mosendz/Ukrayna - 52013/08
17.1.2013 tarihli Karar [5. Daire]

Olaylar ve Olgular – Nisan 1999'da , o sıralarda zorunlu askerlik görevini icra etmekte olan başvuranın oğlu, görev yerinden altı yüz metre uzakta kafasında kurşun yarasıyla ölü bulunmuştur. Ölümün intihar sonucu gerçekleştiği sonucuna varılan cezai soruşturma, yeterince titiz araştırma yapılmadığı gerekçesiyle defalarca tekrarlanmıştır. 2003 yılında eski bir asker, başvuranın oğlunun ölü bulunduğu gece iki astsubayın kendisini ve başvuranın oğlunu azarladıklarını söylemiştir. Askeri kuralları okumaya ve aynı zamanda sınav çekmeye zorlandıkları ayrı odalara götürülmüşlerdir. Belli bir noktada, başvuranın oğlu yere çökmüştür. Bir astsubay ona devam etmesini emretmiş ve başvuranın oğlu devam edemeyince, astsubay onu tekmelemiş ve sırtına vurmıştır. Eski er, misillemeden korktuğu için bu bilgiyi sakladığını ifade etmiştir. 2005 yılında iki astsubaydan biri, başvuranın oğluna kötü muamelede bulunduğunu itiraf etmiştir. Yargılanmış ve askeri rütbesi elinden alınmıştır. Daha sonra kovuşturma zaman aşımına uğradığından diğer astsubayın cezai sorumluluğu düşmüştür. Fakat soruşturma memuru, kişisel olarak başvuranın oğlunu rahatsız etmedikleri ve hiç kimseye bunu yapmaları için talimat vermedikleri için suç kanıtı olmadığı gerekçesiyle astsubaylar aleyhinde cezai yargılama işlemleri başlatmayı reddetmiştir. Başvuranın İçişleri Bakanlığı aleyhinde açtığı davalar hala derdesttir.

Hukuksal Değerlendirme – 2. Madde: Yetkililer bu ölümü en başından beri basitçe intihar olarak kabul etmiş ve ciddi bir şekilde hiçbir alternatif düşünmeden soruşturma boyunca takip etmişlerdir. Aynı zamanda, soruşturmada bulunan çok sayıda çelişki, ihmal ve davanın bazı açıklanamayan yönleri bulguların inandırıcılığını azaltmış ve ilgili yetkililerin iyi niyetine ve doğruyu ortaya çıkartma çabalarının samimiyetine gölge düşürmüştür. Bu nedenle,

yerel soruşturma ve adli makamlara göre olayla ilgili bütün gerçekler başvuranın oğlunun intiharına neden olmuştur ve bu gerçeklerin yeterince kesin olarak ortaya çıkartıldığı düşünülemez. Fakat yerel makamlar, söz konusu bulgulardan tatmin olmuştur. Özellikle astsubaylardan birisi aleyhindeki suçlamalar zaman aşımına uğrayana kadar kovuşturmadan kaçmayı başarmıştır. Bu kadar ağır bir suçlamanın zaman aşımına uğramasına izin vermek 2. Madde bağlamında değerlendirilebilecek kadar ciddi bir ihmaldir. Ayrıca soruşturma ağırdan alınmış ve başvuranın yüksek askeri makam aleyhine başlattığı dava karara bağlanmamıştır. Bu nedenle, Devlet yetkililerinin etkin bir şekilde soruşturma yapma yükümlülüklerini yerine getirmiş ve kontrol altındayken gerçekleşen başvuranın oğlunun ölümünü gereğince açıklamış oldukları söylenemez. İntihara neden olan şey askerde olmanın neden olabileceği herhangi bir sınır bozucu durum değil, kötü muameledir. Bu nedenle Devlet ölümden sorumludur.

Son olarak, Ukrayna ordusunda belirsizliklerin varlığını dile getirilen (özellikle, Ukraynalı Ombudsman'ın raporunda ve bazı uluslar arası belgelerde) yaygın endişe göz önüne alındığında, Mahkeme başvuranın oğlunun askeri görevini icra ettiği askeri birlikte kaçınılmaz bir belirsizlik halinin daha geniş bir bağlamda var olduğuna hükmetmemiştir. Orada olan olaylarla ilgili hiyerarşinin bir üst rütbelerinden herhangi bir sorumlu belirlemek yerine, bunu subayların bireysel hatalarıyla sınırlandırmak özellikle yanlıştır. Bu nedenle, Devlet'in kontrol altındayken başvuranın oğlunun hayatını koruma ve ölümünü gereğince açıklama pozitif yükümlülüğü ve olayla ilgili etkin bir soruşturma gerçekleştirme usuli yükümlülüğü ihlal edilmiştir. Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

41. Madde: Manevi tazminat olarak 20.000 AVRO; maddi tazminat talebi reddedilmiştir.

3. MADDE

İşkence

Etkin Soruşturma

Barişçıl ahlak grevi ile ilgili olarak mahkumların maruz kaldığı cezalandırma amacı güden geniş çaplı şiddet ve etkin soruşturma yokluğu.: *ihlaller*

Karabet ve Diğerleri/Ukrayna – 38906/07 ve 52025/07
17.1.2013 tarihli Karar [V. Daire]

Olaylar ve Olgular–Ocak 2007 tarihinde hapis cezalarını infaz etmekte olan başvuranlar, mahkûmiyet koşullarını protesto etmek için, diğer hükümlülerle birlikte açlık grevinde yer almışlardır. Bir hafta sonra hapisane yetkilileri, polis memurları ve özel kuvvetlerle bir güvenlik operasyonu gerçekleştirmişlerdir. Aramanın hemen ardından, hapisane yetkililerinin başvuranlarla birlikte açlık grevini organize ettiklerini düşündükleri bir grup hükümlü başka hapisane binalarına (SIZO) gönderilmişlerdir. Operasyona ilişkin resmi raporda başvuranların ikisinin fiziksel şiddete maruz kaldıklarını fakat bütün başvuranların operasyon sırasında ve/veya sonrasında kötü muameleye maruz kaldıklarını iddia ettiklerini belirtmektedir. Operasyonun ardından, başvuranların akrabaları çeşitli Devlet makamlarına hükümlülerin iddia edildiği gibi kötü muameleye maruz bırakıldığı ve keyfi bir şekilde yerlerinin değiştirildiği konularında şikayette bulunmuşlardır. Fakat savcı, hapisane yönetimi ve ilgili diğer makamlar aleyhine ceza yargı işlemleri başlatmayı reddetmiştir. Soruşturma pek çok kere tekrar başlatılmış ve daha sonra gereği yapılmadan sonlandırılmıştır.

Hukuksal Değerlendirme – 3. Madde (*usuli yönünden*): Şikayet edilen olayların önemi ve bunların yetkililerin kontrolünde ve bilgisi dahilinde gerçekleştiği göz önüne alındığında, başvuranların kötü muameleye maruz kaldıkları ve Devlet memurlarının konuyla ilgili etkin soruşturma yapma yükümlülükleri olduğu iddiaları tartışmaya açıktır. Hapishanede çok sayıda hükümlünün özel kuvvetlerce gerçekleştirilen operasyon sırasında yaralandıkları durumlarda, Devlet yetkilileri 3. Madde kapsamında hızlı ve kapsamlı bir şekilde

hükümlülerin tıbbi muayenelerini gerçekleştirme pozitif yükümlülüğüne sahiptir.

İç hukuk kapsamında savcının statüsü, ilgili hapishaneyi günlük olarak birlikte denetlediği hapishane memurlarına yakınlığı ve hapishane sistemine uyumu, hapishane memurları tarafından hükümlülerin kötü muameleye maruz kaldığı iddialarının bağımsız ve tarafsız bir şekilde değerlendirilmelerini sağlamak gibi yeterli tedbirlerin alınmasına işaret etmemektedir. Ayrıca, başvuranların şikayetlerini, şikayet konusu olaylara doğrudan karışan Hapishane Departmanı'nda görev yapan memurlar pek çok kere reddetmişlerdir. Kısaca, başvuranların kötü muamele gördüklerine dair iddialarıyla ilgili bağımsız bir soruşturma gerçekleştirilmemiştir.

Birkaç gün içinde mağdur olduklarını iddia eden tutuklu ve suçluların tıbbi muayeneleri ve sorgulanmalarının gerçekleştirilmesine rağmen; muayeneler tamamlanmamıştır ve yüzeyseldir, mağdurlar tehdide maruz kalmışlardır ve ayrıca suçlu oldukları iddia edilen memurların suç işlediklerini reddetmeleri doğrudan kabul edilmiştir. Ayrıca, ek soruşturmalardan defalarca vazgeçilmesinin ardından, yetkililer soruşturmanın neredeyse beş yıldır tamamlanmadığını kabul etmişlerdir. Bu nedenle ivedilik ilkesine uygun hareket etmemişlerdir. Başvuranların iddialarına ilişkin alınan kararların gerektiği şekilde başvuranlara tebliğ edildiğine dair kanıt olmadığından başvuranların soruşturmada etkin bir şekilde yer alma haklarını kullanmalarına olanak verilmemiştir.

Bu durumda, başvuranların kötü muameleye maruz kaldıkları iddialarına ilişkin yürütülen soruşturma ayrıntılı ve bağımsız bir şekilde gerçekleştirilmemiş, ivedilik ilkesini ihlal etmiş ve aleni bir şekilde denetlenmemiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

3. Madde (*esasî yönünden*): Mahkeme önündeki kanıtlara dayanarak, güvenlik kuvvetlerinin gerçekleştirdiği operasyona hükümlülerin hapisane koşullarını protesto etmek için toplu halde açlık grevi yapmaları neden olmuştur ve bu operasyon genel bir arama veya koruyucu bir önlem değildir. Başvuranların ilgili memurların maske taktıklarına ilişkin iddiaları bu memurların terörle mücadele operasyonları için eğitilen ve donatılan özel bir birim oldukları göz önüne alındığında gerçekçidir. İlgili operasyon öncesinde neredeyse bütün hükümlüler yönetim aleyhinde belirli şikayetleri dile getirmek için hapisanede toplanmalarına rağmen, operasyon gerçekleştikten sonra tek bir şikayet bile kaydedilmemiştir. Açıkça oy birliğiyle ifade edilen memnuniyetsizlikten tam bir teslimiyete bürünen hükümlülerdeki saatler içinde meydana gelen bu büyük değişiklik yalnızca hükümlülere karşı gelişigüzel uygulanan zulümle açıklanabilir. Son olarak, operasyonun ardından başvuranlara başka hapisane binalarına (SIZO) gönderilmeden önce hazırlık yapmalarına olanak tanınmamıştır: Kişisel eşyalarını toplayamamış ve hatta hava koşullarına uygun şekilde giyinememişlerdir. Bu olaylar şiddete ve tehdide altyapı oluşturmaya yatkındır. Mahkeme, bütün bu yukarıdaki çıkarımlar ışığında ve Hükümet'in başvuranların gerçekçi ifadelerine karşı sessizliği göz önüne alındığında, bunların başvuranların şikayete konu olan kötü muameleye maruz kaldıklarına ilişkin gerekli kanıtı oluşturduğuna karar vermiştir.

Hükümlülerin protestolarının herhangi bir şiddet olayı kaydedilmeden, hapisane yiyeceklerini uysal bir şekilde reddetmeleriyle sınırlı olduğu ekseriya kabul edilmiştir. Hapisane departmanında görev yapmakta olan memurlarla

iş birliği yapmaya gönüllü olduklarını göstermişlerdir. Ayrıca, hapisanedeki güvenlik düzeyi minimumdur çünkü bütün hükümlüler küçük veya orta ağırlıktaki cezai suçlardan aldıkları ilk cezalarını infaz etmektedirler. Buna rağmen, operasyon ön hazırlıkların ardından özel eğitim almış personelle gerçekleştirilmiştir. Bir kişiye karşı üç kişiden fazla olacak şekilde, söz konusu memurların sayısı hükümlülerin sayısından fazladır. Hükümlülere olacaklar konusunda daha önce hiçbir uyarıda bulunulmamıştır. Sadece şiddetin kullanıldığı iki olayın yerel makamlarca kabul edilmesi ile ilgili olarak, bunun gerekli olduğunu göstermek için ilgili memurlarca hiçbir teşebbüste bulunulmamıştır. Bunun yerine, bütün raporlarda benzer şekilci cümleler kullanılmış ve hükümlülerin aramayı gerçekleştiren memurlara gösterdiği fiziksel direnişe ayrıntılarıyla belirtilmeyerek atıfta bulunulmuştur. Ayrıca, söz konusu bütün hükümlülerin kaba etlerine vurulmuş ve bu hareket fiziksel direnişi kırmayı hedeflemekten ziyade alçaltıcı ve misilleme hareketi olarak görülmektedir. Mahkeme'nin başvuranlarda meydana gelen bütün fiziksel yaraları ve yaşadıkları şok, endişe ve utanç boyutlarının ciddiliğini tespit etmesinin imkansız olmasına rağmen, yetkililerin protesto hareketini kırmak, uysal bir şekilde gerçekleştirilen açlık grevi için hükümlülere cezalandırmak ve artan şikayetleri başından engellemek amacıyla beklenmedik ve şiddetli hareketlerinin orantısız ve keyfi olduğuna şüphe yoktur. Görünüşe göre sağlıklarına kalıcı bir zarar verilmemesine rağmen, hükümlüler yalnızca işkence olarak tanımlanabilecek ağır acılar çekmişlerdir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Mahkeme hapisane yönetiminin hükümlülere

kişisel eşyalarını vermediği gerekçesiyle ayrıca 1 No'lu Protokol'ün 1. Maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

41. Madde: Her birine manevi tazminat olarak 25.000 AVRO.

Aşağılayıcı Muamele

Ruhsal bozuklukları olan hükümlünün değişme ümidi ve uygun tıbbi tedavi olmaksızın hapisinanenin psikiyatri kanadında on beş yıldan fazla tutulmasına neden olan yapısal problemler: *iblal*

Claes/Belçika – 43413/09
10.1.2013 tarihli Karar [V. Daire]

Olaylar ve Olgular – Şubat 1978 tarihinde Ceza Mahkemesi henüz reşit olmamış kız kardeşine tecavüz eden başvuranın, yaptıkları için cezai sorumluluğu olmadığına karar vermiştir. Pek çok cinsel saldırıda bulduktan sonra zihinsel engeli bulunan başvuran, 1994 yılından beri Akıl Sağlığı Kurulu kararının ardından hapisane dışında tek seferde geçirdiği yirmi iki aylık bir süre dışında devamlı olarak bir hapisinanenin akıl ve ruh hastalıkları bölümünde tutulmuştur.

Hukuksal Değerlendirme – 3. Madde: Hapisane psikiyatristi veya psikologuyla iletişim dışında, başvurana belirli bir tedavi veya tıbbi gözetim uygulanmamıştır. 2002 yılından başlayarak, bir kurumun sunduğu aktivitelerde yer alabilmiş ve Eylül 2005 yılında hapisaneye ait Akıl Sağlığı Kurulu'nun desteklediği psikososyal birim başvuranın durumunda bir iyileşme gözlemlenmiş ve durumunun gözden geçirilme olasılığı konusunu gündeme getirmiştir. Onu kabul etmeye hazır durumda herhangi bir tesis bulunmadığından, başvuran akıl ve ruh sağlığı bölümünde 2009 yılına kadar tutulmuştur. 1994

yılından beri devam eden bu uzun süreli durumun başvuranın psikolojik durumuna açıkça zarar verici etkileri olmuştur. Durumunun gözden geçirilmesi umudu olmadığından endişe yaşamıştır. Ayrıca problemlerinin ne olduğunu anlayamamış, bireysel ve yoğun gözlem talep etmiştir.

Mahkeme, zorunlu hapis cezası çeken kişilere verilen desteğin hapisane tarafından iyileştirilme çabalarını azımsamamaktadır. Fakat geniş çaplı çalışan eksikliği, bakımın azlığı ve standartların altında oluşu, binanın bakımsız oluşu ve hapisane dışında akıl ve ruh sağlığı yerlerinin yapısal eksikliklerinden dolayı akıl sağlığı problemleri olan insanların tutuklu bulundurulduğu akıl ve ruh hastalıkları birimlerinin uygunsuzluğu ile ilgili olarak başvuranın iddiaları, ulusal ve uluslar arası seviyede isimsiz bulgularla desteklenmektedir. Benzer olarak Mahkeme, 1998 yılından beri düzenli bir şekilde yetkililerin başvurana hastalığı ile ilgilenmek için yeterli donanıma sahip hapisane dışında bir tesis bulmaya çabalamalarını takdir etmektedir. Fakat gerçekte başvuranın durumu yapısal bir problemten kaynaklanmaktadır. Hapisinanenin akıl ve ruh hastalıkları birimlerinde tutulan kişilere sağlanan destek yetersizdir fakat akıl ve ruh hastalıkları hastanelerindeki yerlerin yetersiz olduğundan veya ilgili mevzuatın akıl sağlığı yetkililerine hükümlülerin dışarıdaki tesislere yerleşmelerini sağlamalarına izin vermediğinden onları hapisane dışındaki tesislere yerleştirmek imkânsızdır. Bu nedenle, ulusal makamlar başvuranın davasında 3. Maddeye aykırı bir durumun gelişmesini önlemek amacıyla başvuranın durumuna uygun tedaviyi sağlamamışlardır. Bu nedenle gerçekçi bir

değişim umudu olmaksızın akıl ve ruh hastalıkları biriminde uygun tıbbi bakım sağlanmadan uzun bir süre devamlı tutuklu bulunması, tutukluluk haliyle kaçınılmaz bir biçimde ilişkilendirilen normal seviyelerin çok üzerinde bir endişelilik haline yol açan özellikle akut zorlukların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Başvuranın kendi davranışlarından kaynaklanan zorluklar, akıl ve ruh hastalıkları hastanelerinde tutulan ve hatta bir hapisane ortamında tutuklu bulunan hastaların buldukları güçsüz pozisyonlarına istinaden Devlet'in yükümlülüklerinden muaf olmasına neden olmamaktadır. Bu nedenle, yukarıda belirtilen koşullar altında uzun bir süre devam eden devamlı tutukluluk haline ilişkin olarak başvuran aşağılayıcı muameleye maruz kalmıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Mahkeme ayrıca 3. Maddeye uyulmayarak, başvuranın hapisanede tutulmasının tutsaklığın hedefi ve etkilendiği durumlar arasında oluşan zaruri bağı güçlendirdiğinden, 5. Maddenin ihlal edildiğine karar vermiştir. Ayrıca, Akıl Sağlığı Kurulu'nun kanunlara uygun hareket etmediği görüşü ile ilgili olarak 5§ 4. Maddenin ihlal edildiğine hükmetmiştir.

41. Madde: Manevi tazminat için 16.000 AVRO. Başvuranın ihtiyaçlarını karşılayabilecek donanımlara sahip bir kuruma gönderilmesi en uygun telafi şekli olmuştur.

İnsanlık Dışı Cezalandırma Aşağılayıcı Muamele

Tayland mahkemeleri tarafından dayatılan uzun mahkûmiyet hali ile ilgili hükümlü nakli anlaşması uyarınca Birleşik Krallık'ta süregelen uygulama: *kabul edilemezlik*

*Willcox ve Hurford/Birleşik Krallık–
43759/10 ve 43771/12
8.1.2013 tarihli Karar [IV. Daire]*

Olaylar ve Olgular–Her iki başvuran da hakkındaki suçlamaları kabul ettikten sonra uyuşturucu bulundurmaktan Tayland'da mahkemelerin verdiği hüküm gereği Birleşik Krallık' ta hapisanelerde hükümlü bulunmaktadır. Birleşik Krallık ve Tayland arasında yapılan bir hükümlü nakli anlaşması gereğince başvuranlar cezalarının geri kalanını infaz etmek için Birleşik Krallık' a nakledilmişlerdir. Nakilin ardından, hapis cezalarının süresine itiraz edemeyecekleri konusunda bilgilendirilmişlerdir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptıkları başvurularında, Birleşik Krallık' ta yargılanmış olsalardı alabilecekleri cezadan dört ila beş kat daha uzun olduğundan başvuranlar aldıkları cezanın orantısız olduğuna ve devam eden tutukluluk hallerinin Sözleşme'nin 3. Maddesi uyarınca haklarını ihlal ettiğine ilişkin şikâyetle bulunmuşlardır. Ayrıca, suçlarını kabul etmemiş olsalardı hükümlü nakli anlaşması gereği daha az hapis cezası alacaklardı. Bu nedenle 5. Madde uyarınca devam eden tutukluluk hallerinin keyfi olduğunu ileri sürmüşlerdir. Birinci başvuran ayrıca davasında oldukça adaletsiz bir karar verilmesine neden olan “kesin bir karine”nin uygulandığını ve bu nedenle Birleşik Krallık' ta devam eden tutukluluk halinin keyfi olduğunu iddia etmiştir.

Hukuksal Değerlendirme – 3. Madde: İlke olarak uygun ceza verme konuları geniş ölçüde Sözleşme'nin kapsamı dışında olsa da, Mahkeme orantısız bir cezanın tahmini sırasında 3. Maddeye aykırı olarak kötü muamele anlamına gelebileceğini kabul etmektedir. Fakat orantısızlık katı bir uygulamadır ve sadece oldukça istisnai durumlarda gerçekleştirilmelidir. Ayrıca, Devletler arasında farklı yerel uygulamalar ve yaklaşımlar yüzünden ceza uygulamaları büyük

ölçüde değişiklik gösterdiğinden gereken saygı gösterilmelidir. Bu durumda ortaya çıkan utanç ve ıstırabın derecesi göz önüne alındığında, alternatif bir seçenekte ortaya çıkabilecek utanç ve ıstırabın derecesini de dikkate almak gerekmektedir.

Mevcut davada, hapis cezaları tahmil edilmiştir ve eğer başvurular nakledilmemiş olsalardı, Tayland'da devam edecek olan hükümlülük durumları ağır ve aşagılıyıcı olabilirdi. Mahkeme'ye göre, 3. Madde uyarınca hükümlülerin daha insancıl koşullarda cezalarını çekmeleri için nakil edilmelerinin engellenmesi çelişkili olurdu. Bu nedenle, sorulması gereken soru bir cezanın devam etmekte olan infazı sırasında ortaya çıkan utanç ve acının yabancı bir mahkemenin tahmil ettiği bir cezanın devam eden infazında ortaya çıkan utanç ve acıdan daha fazla olup olmayacağıdır. Bu acının derecesini ölçerken, ilke olarak ilgili kişilerin çıkarlarına olan adaletin yönetilmesinde naklin uluslararası bir işbirliği çerçevesinde gerçekleştiği göz önüne alınmalıdır. Hükümlü nakli anlaşmaları genel olarak sosyal, kültürel ve dilsel olarak yabancı olan bir çevrede ceza çekmenin olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak ve toplumla tekrar bütünleşmeyi kolaylaştırmak hedeflerini taşımaktadırlar.

Mevcut davada başvurulara verilen cezaların genellikle Tayland'da benzer suçlardan yargılananlara verilen cezaların dışında olduğuna ilişkin hiçbir öneri yoktur. Ayrıca bu cezalar İngiltere'deki eşdeğer yargılamalarda uygulanabilecek maksimum cezaların arasında yer almaktadırlar. Ayrıca Tayland'ın ciddi uyuşturucu problemleri yaşaması ve bu nedenle uyuşturucu suçlarını ağır bir şekilde cezalandırması konuya ilişkin meselelerdir. Benzer olarak, her iki

başvuranın çekecekleri cezalarla ve bu cezalara itiraz edemeyeceklerine ilişkin bilgilendirildiği durumlarda, söz konusu cezalar başvuruların nakil taleplerine uygun olarak Birleşik Krallık' ta infaz edilmektedir. Son olarak, nakil talepleri kabul edilmiş olmasaydı her iki başvuran İngiliz hukuku altında onlara uygulanabilecek şekilde cezanın yarı süresi yerine sadece üçte ikisine tekabül eden sürede erken salıverilmeye hak sahibi olacaktı.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun olma).

5 § 1 Madde

(a) *Suçlamaları kabul etmenin etkisi* - Başvuranlar haklarındaki suçlamaları kabul etmelerinin cezalarını hafifletici bir unsur olması gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Fakat Tayland'da cezalarının ömür boyu hapis cezasından sınırlı hapis cezasına çevrilmesine rağmen cezalandırma söz konusu azalma Birleşik Krallık'a nakil edilmeleriyle tersine çevrilmiştir. Tayland'da haklarındaki suçlamaları kabul etmeyip ömür boyu hapis cezasına çarptırılırsalardı salıverilmelerinden önce minimum çekecekleri uygun ceza süresine İngiliz Yüksek Mahkemesi karar verecekti. Bu kararı verirken, İngiliz Yüksek Mahkemesi yerel cezalandırma tüzüğünü göz önüne alacak ve davalarının her birinde verilen tarife Tayland mahkemelerince verilen cezalandırma oldukça daha az olacaktı. Haddi zatında, haklarındaki suçlamaları kabul etmeselerdi şuanda hemen salıverilme olasılığına sahip olacaktı.

Fakat Mahkeme birinci başvuranın davasında hakkındaki suçlamayı reddettikten sonra yargılanmış olsaydı Tayland mahkemelerinin başvurana ömür boyu hapis cezasından başka bir ceza verebileceği görüşündedir. Başvuran bu durumda idam cezası alabilirdi. Hakkındaki

suçlamayı kabul etmesinin idam cezasını sınırlı hapis cezasına çevrilmesi dolayısıyla başvuran bundan oldukça önemli yarar sağlamıştır. Ayrıca, Tayland'da kraliyet afları (royal amnesty) oldukça yaygındır ve ömür boyu sürecek hapis cezalarını sınırlı hapis cezalarına azaltmak için kullanılabilir. Her iki başvuranın da kraliyet affı sayesinde cezaları hafifletilmiştir. Bu nedenle başvuranlar haklarındaki suçlamaları reddetmiş olarlardı bile nakledildiklerinde ömür boyu hapis cezasına maruz kalabilirlerdi. Öyle ki minimum cezanın Yüksek Mahkeme tarafından belirlenmesi talep edilirdi. Ayrıca, birinci başvuranın davasında başvuran ömür boyu hapis cezasına çarptırılmış olsaydı naklinin gerçekleşebilmesi için, Tayland'da gerçekte çektiği dört yıl hapis cezası yerine en az sekiz yıl hapis cezası infaz etmek zorunda kalırdı. İkinci başvuranla ilgili böyle bir bilgi olmamasına rağmen, benzer sınırlamaların onun için de geçerli olma ihtimali yüksektir. Ayrıca, ömür boyu hapis cezasına ilişkin tarife süresinin sınırlı hapis cezasıyla karşılaştırılması doğru değildir. Özellikle, ömür boyu hapis cezası koşullu salıverme şeklinde ve koşulların yerine getirilmediği durumlarda, tekrar tutuklanma riski ile sadece tutuklu halde geçirilen sürenin ötesine geçen yükümlülükler ve kısıtlamaları zorunlu kılmaktadır. Bu kısıtlamalar ömür boyu hapis cezasını çok daha sert bir hale getirmektedir. Son olarak, sonuçta ortaya çıkan herhangi bir farklılık farklı hükümlülere farklı kuralların keyfi bir şekilde uygulanmasından doğmamıştır. Hükümlü nakli davalarında açık kurallar uygulanmaktadır ve başvuranların davalarında da uygulanmışlardır. Nakil uygulaması yapan Devlet'in ceza kanunları ve nakil kabul eden Devlet'in nakil ile ilgili uygulamaları arasındaki etkileşim farklı sonuçların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Bu durumda, başvuranların Birleşik Krallık' ta devam eden mahkumiyet hallerinin haklarındaki suçlamaları kabul etmelerinin etkilerinin bir sonucu (a) olarak 5 § 1 Maddenin anlamı çerçevesinde keyfi olduğu söylenilemez.

(b) "*Kesin Karine*" – Belirli bir miktarın üzerindeki uyuşturucunun dağıtım için kullanıldığı konusundaki Tayland hukukunda bulunan kesin bir karine yüzünden birinci başvuran aslında uyuşturucuları kendi şahsi kullanımı için bulundurduğunu ileri sürememiştir. Bu nedenle ifadesine göre yargılanması oldukça adaletsizdir ve daha sonraki tutukluluk hali ise keyfidir.

Mahkeme "açıkça adaleti tanımama" olup olmadığı testinin bağlayıcı bir standartta olduğu ve adil yargılanma hakkının niteliksel olarak ortadan kalkmasını gerektirmek için yalnızca usulsüzlükten öteye gittiği görüşündedir.

Maddi veya kesin karineler her hukuk sisteminde kullanılmaktadır. Bunun gibi karineler önemli olan şeyleri göz önüne alarak ve sanığın haklarını koruyarak makul bir şekilde sınırlandırılmalıdır. Böylece birinci başvuranın davasındaki söz konusu hükmün mahiyetinin ihlale yol açabileceği durumlar bertaraf edilebilir. Fakat ilgili hükmün hedefi, belli bir miktarın üzerinde uyuşturucu madde bulduran kişilere verilebilecek cezayı, caydırıcı olması için, arttırmaktır. Suç temel olarak uyuşturucu bulandırmaktan kaynaklanmıştır ve bu durum iddia makamı tarafından kanıtlanmalıdır. Birinci başvuran Tayland'daki cezai işlemlerde usule ilişkin pek çok teminattan yararlanmıştır. İki bağımsız hakim tarafından halka açık olarak yargılanmış, yargı işlemleri sırasında hazır bulunmuş ve yasal olarak temsil edilmiştir. Masum olduğu öngörüsüyle bazı suçlamalardan aklanmış ve eroin ve ektasi bulundurduğunu

reddetmemesine rağmen kanıtlar uyuşturucu bulundurduğunu göstermiştir. Buna göre yürürlükteki kanunlara uygun bir şekilde cezalandırılmış ve hakkındaki suçlamaları kabul ettiği için cezası hafifletilmiştir. Buna karşın, maddi karinenin adil yargılama üzerindeki etkisini değerlendirirken başvuranın yargılanma sırasında veya nakil talebinde bulunurken iddia edildiği gibi davasında açıkça adaletin tanınmaması konusunda İngiliz yetkilileri uyarmaması maddi bir etkidir.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun olma).

5. MADDE

5 § 1 Madde

Özgürlükten Mahrumiyet Mahkûmiyetten sonra

Tayland mahkemeleri tarafından dayatılan uzun mahkûmiyet hali ile ilgili hükümlü nakli anlaşması uyarınca Birleşik Krallık' ta süregelen uygulama: *kabul edilemezlik*

Willcox ve Hurford/Birleşik Krallık (k.k.) - 43759/10 ve 43771/12
8.1.2013 tarihli Karar [IV. Daire]

(Bkz. yukarıda 3. Madde, [sayfa 9](#))

6. MADDE

6 § 1 Madde (medeni hukukla ilgili) Adil yargılanma

Hâkimlere disiplin cezası uygulamasında zamanaşımı süresinin yokluğu ve hâkimin görevine son verme kararını kabul ederken Parlamento'daki elektronik oy sisteminin kötüye kullanılması: *ihlaller*

Oleksandr Volkov/Ukrayna – 21722/11
9.1.2013 tarihli Karar [V. Daire]

(Bkz. aşağıdaki 6 § 1 Madde (medeni hukukla ilgili))

Bağımsız mahkeme Tarafsız mahkeme

Adli disiplin sisteminin yapısal bozuklukları: *ihlal*

Oleksandr Volkov/Ukrayna – 21722/11
9.1.2013 tarihli Karar [IV. Daire]

Olaylar ve olgular–2003 yılından beri başvuran Ukrayna Yüksek Mahkemesi'nde hâkim olarak ve 2007 yılından beri aynı mahkemenin Askeri Dairesi'nin başkanı olarak görev yapmaktaydı. 2007 yılında, Yüksek Seçim Kurulu (YSK) üyeliğine seçilmiştir, fakat Parlamento Komitesi başkanının yemin etmesine izin vermemesinin ardından göreve başlamamıştır. 2008 ve 2009 yıllarında, birisinin daha sonra YSK başkanlığına seçildiği iki YSK üyesi, başvuranın görevini suiistimal etmiş olma olasılığı konusunda hazırlık soruşturması yürütmüşlerdir. Eşinin erkek kardeşinin (bir kısmı 2003 yılına ait olan) verdiği kararları incelediği ve 2006 yılında gerçekleşen bazı eylemleriyle ilgili usuli ihlallerden suçlu olduğu sonucuna varmışlardır. Yapılan bu soruşturmaların ardından, YSK başkanı başvuranın hâkimlik görevine son verilmesiyle ilgili iki başvuruyu Parlamento'ya sunmuştur. 2010 yılında YSK' nın sunduğu bu başvuruları değerlendiren Parlamento, Parlamento Komitesi'nin önerisiyle, başvuranın “yemini bozma”sının reddedilmesi için oy vermiştir. Başvurana göre, elektronik oylama sırasında Parlamento Üyeleri'nin çoğunluğu orada bulunmamaktaydı ve o sırada orada bulunan üyelerin diğer üyelere ait olan oy kartlarını kullanmışlardı. Başvuran, YSK başkanının

soruşturmasının ardından YSK' nın başvuranı görevden almasını kanunlara uygun bulan ve bunu doğrulayan Yüksek İdari Mahkeme'ye, görevden alınmasına ilişkin itirazda bulunmuştur. Yüksek İdari Mahkeme ayrıca başvuranın ve eşinin erkek kardeşinin o zaman yürürlükte olan mevzuat gereğince akrabalarını düşünmediklerinden, YSK' nın diğer soruşturmanın bulgularına dayanan kararının kanunlara aykırı olduğuna karar vermiştir. Bununla birlikte, yürürlükteki kanunda böyle bir yetkisi olmadığını belirterek, YSK' nın bu dava ile ilgili gerçekleştirdiği işlemleri iptal etmeyi reddetmiştir. Yüksek İdari Mahkeme ayrıca parlamento komitesi önünde veya Parlamento'da usuli herhangi bir ihlalin olmadığını belirtmiştir.

Kanun –6 § 1Madde

(a) *Uygulanabilirlik* –Başvuranın davasına ilişkin olarak bağlayıcı bir karar almak amacıyla, YSK, parlamento komitesi ve Parlamento'nun genel toplantı kurulu hep birlikte yargı işlevini yerine getirmektedirler. Ayrıca yerel yargı sisteminde klasik bir mahkeme olan Yüksek İdari Mahkeme başvuranın görevden alınmasıyla ilgili bağlayıcı bir karar vermiştir. Bu nedenle, mahkeme başvuranın iddiasıyla ilgili iç hukukun “açıkça mahkemeye ulaşımın engellediği” sonucuna varamamaktadır. Madde 6, bu nedenle, medeni hukuk başlığı altında uygulanmıştır.

Başvurana dayatılan yaptırım, iç hukuk açısından, bir hâkim tarafından bilerek verilmiş yanlış bir kararın uygulanmasıyla ilgili ceza hukukunun yaptırımlarına ters olarak, görevin kötüye kullanılmasıyla ilgili klasik, cezalandırıcı bir önlemdir. Ayrıca, başvuranın görevinden alınmasının hukuk alanında başka bir görev icra etmesini engellemektedir. 6 Madde, bu nedenle, cezai başlığı altında uygulanabilir

değildir.

(b) *Başvuranın davasını karara bağlayan organların bağımsızlığı ve tarafsızlığı*

(i) YSK: Hakimlerin aleyhinde yürütülen disiplin soruşturmaları ile ilgili olarak, hakimlerin ilgili disiplin organına büyük çapta katılımının gerekliliği Hakimler için Avrupa Kanunlar Sözleşmesi'nde tanınmıştır. Bununla birlikte, YSK farklı organların atadığı yirmi üyeden oluşmaktadır. Üyelerden üçü Ukrayna Başbakanı tarafından, üçü Ukrayna Parlamentosu tarafından ve ikisi Ukrayna Savcıları Konferansı tarafından doğrudan atanmışlardır. Adalet Bakanı ve Ukrayna Başsavcısı re'sen YSK üyesidirler. Yasama ve yürütme organlarının doğrudan atadığı disiplin kadrosu, YSK üyelerinin büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Sonuç olarak, duruşmaya katılan sadece üçünün hâkim olduğu on altı YSK üyesi, başvuranın davasını karara bağlamıştır. Ayrıca, YSK'nın sadece dört üyesi orada tam zamanlı çalışmaktaydılar. Diğer üyeler YSK dışında çalışmaya ve ücret almaya devam etmişlerdir. Bu durum kaçınılmaz bir şekilde mali, hiyerarşik ve idari anlamda birincil işverenlerine bağlı olmalarına ve bağımsızlık ve tarafsızlıklarının tehlikeye düşmesine neden olmuştur. Mahkeme ayrıca, [Venedik Komisyonu](#)'nun hâkimleri atama, disiplin cezası verme ve görevden alma ile ilgili bir organda Başsavcının yokluğunun bu gibi durumlarda hâkimlerin tarafsız davranmalarını tehlikeye atacağı ve Başsavcının kararlarını onaylamadığı hâkimlere karşı tarafsız olmayacağı yönündeki görüşüne atıfta bulunmuştur. Ayrıca, başvuranın davasıyla ilgili hazırlık soruşturmalarını yürüten ve görevden alınması talebini sunan YSK üyeleri, daha sonra başvuranın görevden alınması ile ilgili alınan kararda yer almışlardır. Bu üyelerden bir

tanesi YSK başkanı tarafından atanmış ve başvuranın davası ile ilgili duruşmada başkanlık etmiştir. Başvuranın aleyhinde disiplin işlemleri başlatmakla görevli bu üyeler, kendi hazırlık soruşturmalarının sonuçlarına dayanmışlar, başvuranın davasının esasları hakkında karar verirken tarafsızlıklarına şüpheyle yaklaşmışlardır. Buna bağlı olarak, mevcut başvurudaki olaylar ve olgular YSK önündeki yargı işlemlerinin yapısal eksikliklerine ve başvuranın davasını karara bağlamakla görevli bazı YSK üyelerinin kişisel önyargılarına işaret eden, ciddi birçok meseleyi açığa çıkartmıştır. YSK önündeki yargı işlemleri, bu nedenle, 6 § 1 Maddenin gerektirdiği bağımsızlık ve tarafsızlık ilkelerine uyumlu değildir.

(ii) *Parlamento Komitesi*: Komite başkanı ve üyelerden biri aynı zamanda YSK üyeleridir ve her iki seviyede de başvuranın davasıyla ilgili kararlarda yer almışlardır. Buna göre, YSK'nın görüşlerini incelerken tarafsız hareket edememiş olabilirler. Ayrıca, Mahkemenin kişisel tarafsızlık yokluğu ile ilgili görüşleri, işlemlerin bu aşamasıyla örtüşmektedir. Bunlara ek olarak, Parlamento Komitesi'nin iki üyesiyle birlikte başkanın, başvuranın görevini kötüye kullanmasıyla ilgili olarak hazırlık soruşturmasının başlatılmasını talep ederek YSK'ya başvurmuş olmaları göz önüne alınmalıdır. Aynı zamanda, YSK üyeleri ilgili mevzuatta geri çekilmeyle ilgili hiçbir prosedür öngörülmediği için geri çekilememişlerdir. Bu durum, objektif tarafsızlığın sağlanmasıyla yargı işlemlerinin uyumluluğu ile ilgili uygun teminatın bulunmadığına işaret etmektedir.

(iii) *Genel Parlamento toplantısı*: Bu aşamada, davanın karara bağlanması, YSK ve Parlamento Komitesi tarafından alınan bağlayıcı bir kararın

kabul edilmesiyle sınırlıdır. Genel olarak, genel toplantıdaki prosedür olay ve olguların hukuki niteliklerini tespit etmek ve kanıtları değerlendirmek, kanun ve gerçeklerle ilgili meseleleri incelemek için uygun bir yöntem değildir. Parlamento'da kendilerinden hukuki veya adli tecrübeye sahip olmaları beklenmeyen politikacıların rolü Hükümet tarafından yeterince açıklığa kavuşturulmamış ve mahkemenin bağımsızlığı ve tarafsızlığı gerekliliğinin yerine getirildiği doğrulanmamıştır.

(iv) *Yüksek İdari Mahkeme*: Yüksek İdari Mahkeme, YSK ve Parlamento'nun kararlarını iptal etmeden ve ileri götürmeden kanunlara aykırı ilan etme yetkisine sahiptir. Yüksek İdari Mahkeme'nin açıklayıcı kararına dayalı olarak hükmen hâkime görevinin iadesi yapılmamıştır. Ayrıca, Yüksek İdari Mahkeme başvuranın öne sürdüğü önemli iddialara gereğince değinmemiştir. Bu nedenle başvuranın davasının adli incelemesi yeterli değildir. Ayrıca, Yüksek İdari Mahkeme'de görev yapmakta olan hâkimler de YSK'nın disiplin merciiine tabiidirler ve YSK önünde aleyhlerine disiplin işlemleri başlatılabilir. Bu nedenle, 6 madde uyarınca "bağımsızlık ve tarafsızlık" ilkesine uygun olarak hareket edememişlerdir.

Bu nedenle, yerel yetkililer başvuranın davasının bağımsız ve tarafsız bir şekilde karara bağlayamamış ve sonraki adli inceleme bu hataları düzeltmemiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

(c) *Disiplin cezasının uygulanmasında zaman aşımının yokluğu* – Bazılarının uzak geçmişte (2003 ve 2006) meydana geldiği olaylarla ilgili olarak, YSK önünde 2010 yılında savunma yapmak zorunda kaldığından, başvuran zor durumda bırakılmıştır. İç hukukta yeminini bozduğu gerekçesiyle bir

hâkimin görevinden alınmasıyla ilgili yargılama işlemlerinde hiçbir zaman aşımı süresi yoktur. Mahkeme'nin, bu sürenin ne kadar uzunlukta olması gerektiğini dile getirmenin doğru olmadığına hükmetmesine rağmen, yargıyla ilgili disiplin davalarındaki bu şekilde ucu açık bir yaklaşım yasal belirlilik ilkesine ciddi bir tehlike arz etmektedir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

(d) *Parlamento'nun genel toplantısında oylama prosedürü* – Başvuranın görevden alınmasıyla ilgili karar Parlamento Üyeleri'nin çoğunluğunun olmadığı bir zamanda oylanmıştır. Orada bulunan Parlamento Üyeleri diğer üyelere ait oy kartlarını da kullanarak kasten ve kanunlara aykırı bir şekilde çoklu oy kullanmışlardır. Bu nedenle, bu karar alınarak Anayasa'yı, Parlamento Üyeleri'nin Statüleri Kanunu'nu ve Parlamento Kuralları'nı ihlal edilmiştir. Bu nedenle, oylama yasal belirlilik ilkesine zarar vermiştir. Yüksek İdari Mahkeme bu konuya gereğince değinmemiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

(e) *Yüksek İdari Mahkemesi'nde dairenin toplanması* – İç hukuk gereğince, başvuranın davasını incelemesi için kişisel olarak toplanan özel daire, Yüksek İdari Mahkeme'nin başkanı tarafından tayin edilecektir, fakat bu işlem gerçekleştirilmeden önce beş yıllık başkanlık dönemi sona ermiş olacaktır. Mahkeme başkanlarını atayan prosedürü düzenleyen ilgili ulusal kanunun maddelerinin anayasaya aykırı olduğuna karar verilmiş ve henüz yeni maddeler çıkarılmamıştır. Bununla birlikte, mahkeme başkanlarının atanması Ukrayna yetkilileri arasında ciddi bir tartışma konusu olmuştur. Mahkeme davayı karara bağlayan dairenin “yasa ile kurulan bir mahkeme”nin gerektirdiklerini yerine getirerek kurulduğu sonucuna

varamamaktadır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

8. Madde: Başvuranın görevden alınması özel hayata ve aile hayatına saygı haklarına müdahaleye neden olmuştur. Mahkeme'nin başvuranın görevden alınması ile ilgili karar hakkındaki parlamento oylamasının ulusal hukuk bağlamında kanunlara uygun olmadığı kararı söz konusu müdahalenin gerekçesiz olduğuna ve bu nedenle 8 maddenin ihlal edildiğine hükmetmek için yeterlidir. Başvuranın davası karara bağlandığı zaman, “yemini bozma” kavramının uygun bir şekilde yorumlayan bir yönerge veya uygulama ve ilgili maddelerinin keyfi uygulanmalarını önlemek için yeterli hiçbir usuli önlem mevcut değildi. Özellikle, ulusal hukuk, disiplin yetkililerinin takdir yetkisini ucu açık bırakan ve yasal belirlilik ilkesine zarar veren “yemini bozma” ile ilgili verilen bir karar hakkında yürütülen davalar için zaman aşımı süresi gerektirmemektedir. Ayrıca, ulusal hukuk disiplin suçları için uygun bir yaptırım ölçeği düzenlememiş ve orantılılık ilkesine uygun olarak uygulanmalarını sağlayacak kurallar koymamıştır. Son olarak, “yemini bozma” nedeniyle görevden alınmanın bağımsız ve tarafsız bir şekilde incelenmesi için uygun bir çerçeve yoktur.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

41. Madde: Manevi zararlarla ilgili olarak 20.000 AVRO. Uğranılan maddi zararlarla ilgili olarak adil tazmin sorunu.

46. Madde

(a) *Genel önlemler* – Dava, Ukrayna yargı sisteminin işleviyle ilgili ciddi sistematik problemleri açığa çıkartmıştır. Özellikle, yargı disiplini sistemi yargı sisteminin Devletin diğer organlarından yeterli bir şekilde ayrılmasını sağlamamaktadır. Ayrıca, yargı bağımsızlığına

verilen zararlarla ilgili disiplin önlemlerinin yanlış kullanılması ve istismar edilmesine karşı uygun teminatı sağlamamaktadır. Bu nedenle davalı devletten, yargı disiplini sistemini yeniden düzenlemeyi hedefleyen çok sayıda genel önlem alması istenecektir. Bu önlemler sistemin kurumsal temellerinin yeniden yapılandırılmasını kapsayan yasamaya ilişkin reformları içermektedirler. Ayrıca bu önlemler bu alandaki iç hukukun tutarlı bir şekilde uygulanması için uygun şekil ve prensiplerin geliştirilmesini zorunlu kılmalıdır.

(b) *Bireysel önlemler* – yargı disiplini sisteminin yeniden düzenlenmesinin gerekliliği göz önüne alındığında, yerel yargılama işlemlerinin tekrar başlatılması ilgili ihlaller için uygun bir tazminat formu oluşturmamıştır. Yakın gelecekte başvuranın davasının Sözleşme'nin ilkelerine uygun bir şekilde yeniden incelenmesini öngörmek için hiçbir dayanak mevcut değildir. Mahkeme, böyle bir önleme işaret etme gereği duymamıştır. Davanın oldukça istisnai durumu ve 6 ve 8 maddelerin ihlallerine acilen son verme ihtiyacı göz önüne alındığında, Mahkeme davalı Devlet'in olası en yakın tarihte başvuranın Yüksek Mahkeme'deki hâkimlik görevine geri getirilmesini sağlamasına karar vermiştir.

Yasaya göre kurulmuş mahkeme

Mahkeme başkanı olarak görev süresi dolan bir hâkimin başvuranın davasını inceleyen dairenin oluşumunu belirlemesi: *ihlal*

Oleksandr Volkov/Ukrayna – 21722/11
9.1.2013 [V. Daire]

(Bkz. Madde 6 § 1 (medeni hukukla ilgili))

6 § 1 Madde (cezai)

Adil yargılanma

Jürinin verdiği mahkumiyet kararının gerekçesini kapsayan ağır ceza mahkemesi kararı: *ihlal; ihlal yokluğu*

Agnelet/Fransa – 61198/08
Legillon/Fransa – 53406/10
10.1.2013 tarihli karar [V. Daire]

Olaylar ve olgular–*Agnelet*'te başvuran kasten öldürme suçundan Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 2007 yılında yirmi yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Başvuran, öldürülen kadının sevgilisi ve avukatıydı. Aleyhine yürütülen önceki yargılama işlemleri devam etmemiş veya beraat kararıyla sonuçlanmıştır.

Legillon'da başvuran birinci dereceden akrabalarından on altı yaşının altındaki çocuklara tecavüzdən ve cinsel saldırıda bulunmaktan Ağır Ceza Mahkemesi tarafından on altı yıl hapis cezasına çarptırılmıştır.

Başvuranlar ağır ceza mahkeme kararlarında gösterilen sebeplerin yetersizliğinden şikayet etmişlerdir. Yargıtay'a itirazda bulunmuşlar fakat bu itirazlar Sözleşme'nin 6 maddesinin gerekliliklerinin yerine getirilmesi nedeniyle reddedilmiştir.

Hukuksal Değerlendirme – 6 § 1 madde (cezai): Başvuranın suçu asistan bir jüri üyesi tarafından belirlendiğinden, bir kararda sebep yokluğu kendi içinde Sözleşme'ye aykırı değildir. Asistan bir jürinin katıldığı ağır ceza mahkemeleri önünde bazı usul özellikleri göz önüne alınmak zorundadır. Büyük Daire'nin *Taxquet/Belçika* kararında, jüri üyelerinin sorulara verdiği cevapları dayandırdıkları, yargılama sırasında incelenen bütün kanıtları ve fiili gerçek durumlar, jüriye yöneltilen sorularla birlikte iddianamede açıkça belirtmeli ve soruların kendileri açık ve

ilgili bireye yöneltilmiş olmalıdır.

Agnele'te, tek davalı başvurandır ve dava çok karmaşıktır. Hüküm yargılama işlemlerinin düğüm noktasını oluşturan tartışmaların önünde geldiğinden kapsamıyla sınırlıdır. İddianamede verilen olaylara dayanan bilgiler ve başvuranın aleyhinde verilen mahkûmiyet kararının anlaşılmasındaki yararlar ile ilgili olarak pek çok alanda belirsizlikler vardır, çünkü cinayet yeterince açıklığa kavuşmamıştır ve kurbanın ortadan kaybolmasının açıklaması kaçınılmaz bir şekilde varsayıma dayalıdır. Sorular, müzakere halindeyken hâkim ve jüri üyelerinin dava dosyasına erişimleri olmadığından ve kararlarını sadece sanığın yargılandığı davaya ek olarak vakaların ve bu davada bunları ispat eden delillerin taraflarca getirildiği yargılama işlemleri sırasında incelenen unsurlara dayandırdıklarından, daha da önemli hale gelmiştir. Ayrıca, daha önceki yargılama işlemlerine son verildikten veya bu işlemler başvuranın beraatıyla sonuçlandıktan sonra başvuran yirmi yıl hapis cezasına çarptırıldığından tartışmaya açık pek çok mesele mevcuttur. Tamamlayıcı sorular amaçtan uzakta olduğundan jüri üyelerine sadece iki soru yöneltilmiştir. İlk soru sanığın kurbanı kasten öldürüp öldürmediği, ikincisi ise, eğer öyleyse, cinayetin önceden planlanıp planlanmadığıdır. Davanın oldukça karmaşık olduğu göz önüne alındığında, bu sorular kısa ve öz bir şekilde ifade edilmiş ve belirli koşullara atıfta bulunmamıştır. Başvuranın neden hüküm giydiğini anlamasını sağlayabilecek hiçbir kesin ve belirli duruma işaret etmemiştir. Cumhuriyet savcısının itiraz ettiği ve böylece ilk dava kararının gözden geçirilmesini sağladığı doğrudur. Fakat bu kararda neden gösterilmemesine ek olarak, bu

itiraz görevleri dava dosyasını tekrar incelemek ve yeni duruşmalarda olaylarla ilgili hukuki meseleleri tekrar değerlendirmek olan farklı hâkimlerden oluşan yeni bir jürinin kurulmasına neden olmuştur. Özellikle başlangıçta beraat ettiğinden, başvuran ilk davada itiraz üzerine neden farklı bir jüri ve farklı hâkimler tarafından yargılandığı konusunda gerektiği gibi bilgilendirilemediğine karar verilmiştir. Bu nedenle, başvuran neden hüküm giydiği konusunda yeterince bilgi sahibi olmamıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

41. Madde: Zararlarla ilgili tazminat talebinde bulunulmamıştır.

Legillon'da tek davalı başvurandır ve oldukça ciddi olmalarına rağmen yargılandığı suçlar karmaşık değildir. Gerçekleştirilen duruşmalardan sonra verilen hüküm özellikle detaylıdır ve sonrasında suçlamalar üç gün boyunca tartışılmıştır. Başvuranı yargılayan mahkemenin kararından sonra ve jüriye yönlendirilen sorulardan önce suçların yeniden sınıflandırılması jürinin kararının ilgili hükümlerle karıştırılmaması gerektiğine vurgu yapmıştır. Tartışmadan doğan bu gelişme, başvuranın jürinin akıl yürütme sürecini anlamasına olanak sağlamıştır. Başvuranın aleyhine yapılan suçlamalarla ilgili hiçbir belirsizlik bırakmayacak şekilde bir bütün oluşturarak on iki soru sorulmuştur. Ayrıca, baba-kız ilişkisinin ve kurbanların yaşlarının cezayı ağırlaştırıcı koşullarıyla ilgili olarak belirli sorular jüriye başvuranın bireysel cezai sorumluluğunu kesin olarak değerlendirme olanağı vermiştir. Kısaca, başvurana aleyhinde verilen mahkûmiyet kararının nedenini anlaması için yeterince bilgi verilmiştir.

Son olarak, Ceza Muhakemesi Kanunu'na yeni bir madde ekleyen (365-1. Madde) Ağustos 2011

tarihli mevzuatın kabulüyle olayları takiben yeni bir düzenleme gerçekleştirilmiştir. Bu düzenleme sorular listesine eklenen nedenlerin tebliğ edildiği raporda ağır ceza mahkemesi kararı ile ilgili öne sürülen nedenlerin açıklığa kavuşmasını sağlamıştır. Mahkûmiyet durumunda, mahkûmiyetin nedenleri sanığın aleyhindeki her bir suçlama ile ilgili ağır ceza mahkemesini ikna eden müzakereler sırasında incelenen bu gerçeklere dayandırılmalıdır. Bu nedenle bu yeni düzenleme, görünüşe göre, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi gereğince keyfiyetin engellenmesini önemli ölçüde sağlamak ve sanığın mahkemenin kararını anlamasına yardımcı olmak için ortaya çıkmıştır.

Sonuç: ihlal yokluğu (oy birliğiyle).

(Bkz. *Taxquet/Belçika* [BD], no. 926/05, 16 Kasım 2010, [135 No'lu Bilgi Notu](#))

7. MADDE

7 § 1 Madde

Kanunsuz suç ve ceza olmaz (Nulla poena sine lege)

Cumhuriyet savcısının uyuşturucu ticareti yapmakla suçlanan bir kişiyi yargılayacak olan mahkemeye, dolayısıyla ceza türüne karar verme yetkisi: *ihlal*

Camilleri/Malta – 42931/10
22.1.2013 tarihli Karar [IV. Daire]

Olaylar ve Olgular – 2003 yılında başvuran, kendi özel kullanımı için olmayan yasalara aykırı olarak uyuşturucu bulundurmaya suçuyla yargılanmıştır. Bu suç için ilgili iç hukukta iki farklı ceza vardır: Ceza Mahkemesi'nde yargılandıktan sonra dört yıldan müebbet hapis cezasına kadar veya Sulh Ceza Mahkemesi'nde yargılandıktan sonra altı aydan on yıla kadar hapis cezasına çarptırılmak.

İç hukuk uyarınca, sanığın hangi mahkemede yargılanacağına karar veren kişi cumhuriyet savcısıdır. Başvuran Ceza Mahkemesi'nde yargılanmış ve on beş yıl hapis ve 35.000 AVRO para cezasına çarptırılmıştır. Karara itiraz edilmiştir. 2009 yılında başvuran, cumhuriyet savcısının ilk derece mahkemesine karar verme yetkisinin tarafsızlık ilkesini ihlal ettiği gerekçesiyle anayasal düzenleme talebinde bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi bu şikayeti reddederek, cumhuriyet savcısının suçlu bulmaya yetkisi olmadığından, şikayet konusu yetkinin bir hâkimin yetkisiyle eş değerde olmadığına karar vermiştir. Fakat adil yargılama ve şeffaflık ilkeleri dolayısıyla cumhuriyet savcılarında uygun mahkemeyi seçmeleri için yardım edecek ölçütler geliştirmenin uygun olduğuna hükmetmiştir.

Hukuksal Değerlendirme – 7. Madde: Başvuran hakkında verilen hükmün, yasaya göre kurulmuş olduğu ve zaman aşımı süresini aşmadığı açık olmasına rağmen, cumhuriyet savcısının başvuranın yargılanacağı mahkemeye karar vermesinden önce hangi iki cezanın kendisine verilebileceği konusunda başvuran bilgilendirilmemiştir. Yerel içtihatlar böyle kararların bazen tahmin edilemez olduğuna işaret etmektedir. Karar, savcının başvuranın yargılanacağı mahkemeye karar verme yetkisine bağlı olduğundan, başvuran bu konuda bir avukattan yardım almış olsaydı bile kendisine verilebilecek cezaları öğrenemeyebilirdi. Savcının kararını verirken uyguladığı ölçütler, hiçbir hukuki metinde belirtilmemiş ve hiçbir mahkeme tarafından açıklığa kavuşturulmamıştır. Kanunlar hangi suçun daha ağır veya daha hafif olduğu konusunda yönlendirme sağlamamaktadır. Böyle bir yönlendirmenin eksikliğine Anayasa Mahkemesi'nce de işaret edilmiştir. Bu nedenle,

yasalar belirli ceza çeşitlerinin uygulandığı durumları kesin bir şekilde belirlememektedir. Gerçekte savcı aynı suç ile ilgili olarak en az hangi cezanın uygulanacağına serbest bir şekilde karar verme yetkisine sahiptir. Özellikle usuli tedbirlerin eksikliği göz önüne alındığında, kararı kaçınılmaz bir şekilde taraflıdır ve keyfiyete yol açabilir. Yerel mahkemeler bu karara bağlıdır ve savcının yetkisinin kullanılmasıyla ilgili olarak herhangi bir endişeye sahip olsalar bile, yasaya göre belirlenmiş minimum cezanın altına inemezler. Bu nedenle ilgili kanuni hüküm tahmin edilebilirlik ilkesini yerine getirememiş ve keyfi cezaya karşı etkin tedbirleri sağlayamamıştır.

Sonuç: ihlal (altıya bir oyla).

41. Madde: Manevi zararlar ile ilgili olarak 1.000 AVRO.

8. MADDE

Özel hayata saygı

Suçun tutarlı bir yorumunun ve gerekli usuli tedbirlerin yokluğunda “yeminini bozma” kararının reddi: *ihlal*

Oleksandr Volkov/Ukraine– 21722/11
9.1.2013 tarihli Karar [V. Daire]

(Bkz. yukarıda 6 § 1. Madde (medeni hukukla ilgili), [sayfa 16](#))

Aile hayatına saygı

Yetkililerin zihinsel engelli olan başvuranın ebeveyn haklarının elinden alındığı yargı işlemlerinde avukatla temsil edildiğinden emin olmamaları ve oğluya ilgili evlatlık edinme işlemleriyle ilgili, ona bilgi vermemeleri: *ihlal*

A.K. ve L./Hrvatistan – 37956/11
8.1.2013 tarihli Karar [I. Daire]

Olaylar ve Olgular–Birinci başvuran, 2008 yılında doğan ikinci başvuran L.’nin annesidir. L. Doğduktan kısa bir süre sonra annesinin geliri olmaması ve ısıtma sistemi olmayan bakımsız bir evde yaşadığı gerekçesiyle, annesinin rızasıyla başka bir şehirdeki koruyucu aileye verilmiştir. Mayıs 2010 tarihinde, birinci başvuranın hafif zihin engelli olması ve oğluna uygun bakımı sağlayamadığı gerekçesiyle L. üzerindeki ebeveyn hakkı elinden alınmıştır. İlk başvuran itiraz etmek için hukuki yardım talebinde bulunmuş, fakat başvurana itiraz yolu zaman aşımından dolayı kapandıktan sonra bir avukat tayin edilmiştir. Ekim 2010 tarihinde avukatı birinci başvuranın ebeveyn haklarının iade edilmesi için belediye mahkemesine başvuruda bulunmuş, fakat aynı zamanda L.’nin üçüncü taraflarca evlatlık edinilmesinden dolayı başvuru reddedilmiştir. Ebeveyn hakları elinden alındığından rızasına ihtiyaç duyulmayan birinci başvuran, evlatlık davasında bir taraf değildir ve bu davayla ilgili bilgilendirilmemiştir.

Hukuksal Değerlendirme – 8. Madde

(a) *Birinci başvuranın L. adına duruşmaya katılma hakkı* – Evlat edinme işlemi kesinlik kazandıktan sonra, olaylar ve olgularla ilgili herhangi bir meselede, ulusal hukuk gereğince L.’nin tek temsilcileri onu evlat edinen ailedir. Fakat evlatlık edinilmeden önceki biyolojik annesiyle bağlarını kesme ile ilgili bütün meseleler Mahkeme tarafından incelenmelidir. İlke olarak, bağlarını kopartmak için ciddi sebeplerin varlığı dışında bir çocuğun biyolojik ebeveynleriyle bağlarını korumaya hakkı vardır. Mevcut davada L. çok küçük yaşta olduğundan çıkarlarını koruyacak pozisyonda değildir. Birinci başvuran, aralarındaki bağın kopmasının aynı zamanda L.’nin aile hayatına saygı hakkını etkileyeceğini

onun adına ileri süren tek kişi olmuştur. Hükümet'in Mahkeme önünde birinci başvuranın duruşmaya katılma hakkı ile ilgili itirazı reddedilmelidir.

(b) *Uygulanabilirlik* –Çocuğun doğduktan kısa bir süre sonra koruyucu bir aileye verilmiş olmasına rağmen birinci başvuran onu ziyaret etmeye devam etmiştir. Mahkeme'ye göre, birinci başvuran ve oğlu arasındaki bağ "aile hayatı"nın varlığı için yeterlidir. Bu nedenle 8. madde uygulanabilir.

(c) *Başvurunun Esası* – Devlet tarafından alınan önlemler, başvuranın aile hayatına saygı hakkına müdahaleye neden olmuştur. Müdahalenin iç hukukta dayanağı vardır ve çocuğun çıkarlarını en iyi şekilde korumayı hedeflemiştir. Mahkeme'den birinci başvuranın çocuğunun evlatlık edinilmesinin bu şekilde gerçekleştirilebilir olup olmadığına karar vermesi istenmemiştir. Ayrıca velayet hakları alınmış bir ebeveynin evlatlık davasında yer almasına izin vermeyen 8. Madde'ye uygun olarak karar vermek zorunda değildir. Bunun yerine, Mahkeme sürecin her aşamasında başvuranların özel ve aile hayatlarının korunması için yeterli tedbirlerin alınıp alınmadığını araştırmıştır. İç mevzuat yargılama işlemlerinde ebeveynlerin ve çocukların çıkarları ile ilgili yeterli tedbir sağlamıştır. Fakat yasal gerekliliklere ve yetkililerin birinci başvuranın hafif zihinsel engeli olduğu bulgularına rağmen, ebeveyn haklarının elinden alındığı davada herhangi bir avukat tarafından temsil edilmemiştir. Bu tür davaların hukuki neticelerini tam olarak anlayamaması ve yeterince kendisini savunamaması göz önüne alındığında ve aile hayatına saygı hakkı ile ilgili olarak bu tür davaların önemi söz konusu olduğunda, ulusal yetkililer birinci başvuran ve

L.'nin çıkarlarının, özellikle aralarındaki bağları koruma bağlamında, yeterince korunmasını sağlamakla yükümlüdürler. Mahkeme'nin ebeveyn hakları elinden alınan birinci başvuranın rızasına evlatlık davasında gerek duyulmadığını kabul etmesine rağmen, Hırvatistan gibi ebeveyn haklarının iade edilmesine izin veren ulusal bir sistemin bulunduğu bir yerde, çocuk evlatlık verilmeden önce bir ebeveyne söz konusu hakkını kullanma fırsatı vermek kaçınılmazdır. Fakat ulusal yetkililer birinci başvuranı evlatlık davası ile ilgili bilgilendirmediklerinden, çocuğuyla arasındaki bağın çocuğun evlatlık edinilmesiyle kopmadan önce onu ebeveyn haklarını geri kazanma yoluna gitme fırsatından yoksun bırakmışlardır. Bu nedenle, iç hukukta korunan hakkını kullanmaktan alıkonulmuş ve karar alma sürecine yeterince katılmamıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

41. Madde: Manevi zarar ile ilgili olarak birinci başvurana 12.500 AVRO tazminat.

9. MADDE

Dini veya inancı ifşa etmek

İş yerinde dini semboller (haç) takmaları veya dini inançlarına uygun olmadıklarını düşündükleri görevleri yerine getirmeyi reddetmeleri halinde çalışanlar için disiplin önlemleri: *ihlal; ihlal yokluğu*

Eweida ve Diğerleri/ Birleşik Krallık – 48420/10 ve diğerleri
15.1.2013 tarihli Karar [IV. Daire]

Olaylar ve Olgular – Başvuranların dördü de iç hukukun dini inançlarını açıklama haklarını yeterince koruyamadığı konusunda şikayetçi olan Hıristiyanlardır. Britanya Havayolları çalışanı olan birinci başvuran bayan Eweida ve geriatri

hemşiresi olan ikinci başvuran bayan Chaplin iş verenlerinin iş yerinde görünen bir şekilde boyunlarına taktıkları Hıristiyanlık sembolü olan haç işaretlerine sınırlama getirdiği konusunda şikayet etmişlerdir. Nüfus memuru olan üçüncü başvuran Bayan Ladele ve kişiye özel seks terapisi ve ilişki rehberliği servisinde rehberlik yapmakta olan dördüncü başvuran bay McFarlane dini inançlarına aykırı olduğunu düşündükleri bir uygulama olan homoseksüelliğe göz yummak anlamına gelen belirli görevleri yerine getirmeyi reddettikleri için işlerine son verildiği konusunda şikayet etmişlerdir.

Hukuki Değerlendirme – Tek başına 9. Madde ve/veya 14. Madde ile birlikte: Mahkeme'nin ve Komisyon'un, bir kişi dinini veya inancını açıklama özgürlüğüne konulan bir sınırı aşabiliyorsa, 9 § 1. Madde uyarınca hakkına müdahale gerçekleşmediğine ve bu nedenle 9 § 2. Madde uyarınca bu sınırın gerekçelendirilmek zorunluluğu olmadığına işaret eden bir içtihadı vardır. Fakat demokratik bir toplumda din özgürlüğünün önemi göz önüne alındığında, Mahkeme bir bireyin iş değiştirme ihtimalinin hakkına herhangi bir müdahale olduğu görüşünün aksini savunmaktan ziyade, iş yerinde din özgürlüğünün kısıtlandırıldığından şikayet ettiğinde, kısıtlandırmanın orantılı olup olmadığına karar verirken genel dengede bu ihtimali ölçmenin daha iyi bir yaklaşım olacağı görüşündedir.

Birinci ve dördüncü başvuranların davalarında olduğu gibi, şikayet edilen hareketlerin özel şirketlerde gerçekleştirildiği ve bu nedenle davalı Devlet'e doğrudan bir şekilde isnat edilemediği hallerde, Mahkeme yetki sınırları dahilinde olanların haklarını 9. Madde uyarınca korumaları için Devlet yetkililerine yüklenen pozitif

yükümlülük ile ilgili meseleleri göz önüne almalıdır.

Sözleşme'nin 14. Maddesi uyarınca uygulanabilir ilkelere ilişkin olarak, genellikle bir meselenin ortaya çıkması için insanların analogik veya göreceli bir şekilde benzer şekilde uğradıkları muamelelerde bir farklılık olmalıdır, fakat aynı zamanda Devletler tarafsız ve makul gerekçeler olmadan büyük ölçüde farklı durumlarda olan kişilere farklı muamelede bulunmadığında ayrımcılık yapılmama hakkı ihlal edilir. Tarafsız ve makul gerekçeler olmadığında, diğer bir deyişle yasal bir hedef güdülmeyişinde veya başvuru yöntemleri ve ulaşılmak istenilen hedef arasında makul bir orantılılık ilişkisi olmadığında böyle hareketler ayrımcılığa neden olurlar.

(a) *Birinci Başvuran* – Mahkeme birinci başvuranın iş yerinde görülebilecek şekilde haç takmaktaki ısrarının bir çeşit dini inancını açıklama yolu olduğunu ve Britanya Havayolları'nın Eylül 2006 ve Şubat 2007 tarihleri arasında görünebilecek bir şekilde haç takmasına rağmen işinde çalışmaya devam etmesine izin vermemesinin dini inancını açıklama hakkına müdahale olduğunu kabul etmiştir. Söz konusu müdahale Devlet'e dolaysız bir şekilde isnat edilemediğinden, Mahkeme Devlet'in 9. Madde uyarınca pozitif yükümlülüğüne uygun hareket edip etmediğini incelemiştir.

Yerel mahkemeler bu meseleleri başvuranların ayrımcılık iddiaları kapsamında inceleyebildiğinden ve incelediğinden, Mahkeme Birleşik Krallık hukukundaki iş yerinde dini kıyafet ve semboller kullanmayı düzenlemek için açık önlem eksikliğinin dini açıklama hakkının ihlali anlamına geldiği görüşündedir.

İngiliz Havayolları'nın üniforma yönetmeliğinin

belirli bir şirket imajı oluşturma ve marka ve çalışanlarını tanınmasına yardım etme hedefi yasaldır. Fakat yerel mahkemeler bu amaca gereğinden fazla önem vermişlerdir. Birinci başvuranın taktığı haç dışarıdan görünmemiş ve profesyonel görünüşüne gölge düşürmemiştir. Diğer işverenler tarafından daha önce izin verilen türban veya başörtüsü gibi diğer dini kıyafetlerin kullanılmasının İngiliz Havayolları'nın markasına veya imajına olumsuz bir etkisi olduğuyla ilgili hiçbir kanıt yoktur.

Ayrıca, şirketin daha sonra dini sembolik takıların görünür bir şekilde kullanılmasına izin vermek için üniforma yönetmeliğini değiştirebilmesi daha önceki yasakların hayati önem taşımadığını göstermiştir.

Bu nedenle, başkalarının çıkarlarına gerçek bir saldırı yapıldığına dair hiçbir kanıt olmadığından, yerel yetkililer Sözleşme'nin 9. Maddesi uyarınca pozitif yükümlülüklerine uymayarak birinci başvuranın dinini açıklama hakkını yeterince koruyamamışlardır. 9. Maddeyle birlikte 14. Madde kapsamında şikayetin ayrıca incelenmesine gerek yoktur.

Sonuç: birinci başvuran ile ilgili olarak ihlal (ikiye karşı beş oyla).

(b) *İkinci Başvuran*—Mahkeme ikinci başvuranın iş yerinde haç takma ısrarının bir tür dini inancını açıklama yolu olduğu ve iş yerinde görev halindeyken haç takmasını sağlık yetkililerince reddedilmesinin dinini açıklama özgürlüğüne yapılan bir müdahale olduğu görüşündedir.

Söz konusu kısıtlama hemşirelerin ve hastaların sağlığı ve güvenliğini koruma amacıyla gerçekleştirilmiştir. İkinci başvuranın yöneticileri akli dengesi yerinde olmayan bir hastanın yaralanma riskiyle zinciri yakalayıp çekebilme veya zincirin öne doğru kayıp örneğin açık bir

yarayla temas edebilme riskleri olduğu görüşünde olmaları kanıttır. Bu nedenle bu durumdaki kısıtlama birinci başvuranın davasındaki durumdan doğal olarak daha büyük bir önem taşımaktadır. Ayrıca, başka bir Hıristiyan hemşireden boynundaki haç ve zinciri çıkartması istendiğine, iki Sih hemşireden üzerlerinde bilezik veya kirpan (Sih'lerin taşıdığı bir çeşit hançer) taşımamaları istendiğine ve dökümlü başörtüsünün yasak olduğuna dair kanıtlar vardır. İkinci başvurana üniformasına ilıstirebileceğı broş şeklinde bir haç takması veya boynundan sarkan bir eşyayı tuniğinin altına koyması istenmiş fakat o bunun dini inançlarına yeterince uygun olmadığı görüşünü savunmuştur.

Bu noktada yerel yetkililer geniş çapta takdir yetkisi kullanmak zorunda kalmışlardır. Hastane yöneticileri klinik güvenliğı ile ilgili kararları almakta bir mahkemeden, özellikle doğrudan olarak kanıtları dinleyemeyen uluslar arası bir mahkemeden, daha iyi konumdadırlar. Mahkeme'nin söz konusu önlemlerin orantısız olduğu sonucuna varamayacağına ve ikinci başvuranın dinini açıklama özgürlüğüne müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olduğuna karar verilmiştir. Bu nedenle 14. Madde ile birlikte veya tek başına 9. Madde ihlal edilmemiştir.

Sonuç: İkinci başvuranla ilgili olarak ihlal yokluğu (oy birliğıyle).

(c) *Üçüncü Başvuran* — Üçüncü başvuranın hemcins birlikteliğinin oluşturulmasında yer almayı reddetmesi dolaysız bir şekilde dini inançlarından kaynaklandığı açıktır. Bu nedenle söz konusu olaylar 9. Maddenin çerçevesine girmekte ve 14. Madde uygulanabilmektedir. Bu davada ilgili karşılaştırmacı eşcinsel birlikteliğine dini itirazı olmayan bir nüfus memurudur. Yerel

makamın bütün nüfus memurlarını aynı zamanda hemcins birlikteliği kayıt memuru olarak da görevlendirilme talebi, üçüncü başvurunu özellikle dini inançlarından dolayı kötü bir şekilde etkilemiştir. Bu talep farklı cinsel tercihlere sahip kişiler için yasalara uygun bir şekilde fırsat eşitliği ilkesini korumayı hedeflemiştir. Tedbirlerin ölçülülüğü göz önüne alındığında, üçüncü başvuran için sonuçların ciddi olduğu dikkate değerdir: hemcins birlikteliği kayıt memuru olarak görev almaktan ziyade disiplin cezasıyla yüzleşmekten başka bir seçimi olmadığını düşünmüş ve son olarak işini kaybetmiştir. Ayrıca, üçüncü başvuran iş sözleşmesini imzaladığında hemcins birlikteliği oluşturmakta yer almayı reddederek dini inancını açıklama hakkından özellikle vazgeçtiği söylenemez, çünkü bu talebi işverene daha sonraki bir tarihte iletilmiştir.

Fakat diğer bir yandan, yerel makamın politikası Sözleşme uyarınca korunan diğer kişilerin haklarını da güvence altına almayı hedeflemiştir ve Mahkeme genellikle yerel yetkililere Sözleşme'nin sağladığı öne çıkan haklar arasında denge kurmak için geniş bir takdir yetkisi vermiştir. Bu durumda Mahkeme, disiplin işlemleri başlatan yerel yönetim işvereni veya üçüncü başvuranın ayrımcılığa uğradığı iddiasını reddeden yerel mahkemeler, kendilerine tanınan takdir yetkilerini aştıkları görüşünde değildir. Bu nedenle, 9. Madde ile birlikte 14. Madde ihlali söz konusu değildir.

Sonuç: Üçüncü başvuranla ilgili olarak ihlal yokluğu (beş oya bir oyla).

(d) *Dördüncü Başvuran* – Çalışanlarından homoseksüel ve heteroseksüel çiftlere eşit bir şekilde hizmet vermelerini gerektiren bir politikaya sahip özel bir şirkette çalışan dördüncü

başvuran, homoseksüel çiftlere psiko-seksüel danışmanlık hizmeti vermeyi reddetmiştir. Sonuç olarak, dördüncü başvuran hakkında disiplin işlemleri başlatılmıştır.

Mahkeme dördüncü başvuranın söz konusu reddinin doğrudan evlilik ve cinsel ilişki ile ilgili Ortodoks inançlarından kaynaklandığını kabul etmiş ve homoseksüel çiftlere danışmanlık yapmayı reddetmesinin dinini ve inançlarını açıklama hakkının bir sonucu olarak görülmesine karar vermiştir. Bu nedenle, Devlet 9. Madde çerçevesinde dördüncü başvuranın haklarını güvence altına alma pozitif yükümlülüğüne sahiptir.

Mahkeme, öne çıkan çıkarlar arasında uygun bir denge kurularak, pozitif yükümlülüğün yerine getirilip getirilmediğine karar verirken, dördüncü başvuran için işini kaybetmenin ciddi sonuçları olan ağır bir yaptırım olduğunu göz önüne almıştır. Diğer bir yandan dördüncü başvuran, işverenin psiko-seksüel danışmanlık üzerine lisansüstü eğitim programında eşit fırsat politikası güttüğünü ve cinsel tercihlerine göre müşterileri ayırmanın mümkün olmadığını bilerek gönüllü bir şekilde kayıt yaptırmıştır.

Bir bireyin iş sözleşmesi imzalama ve dini inancını açıklama özgürlüğünü etkileyecek sorumluluklar alma kararı, 9. Maddenin sağladığı haklara müdahale edilip edilmediğini belirlememesine rağmen, bu adil bir dengenin kurulup kurulmadığını gözetirken her yönüyle incelenmesi gereken bir meseledir.

Fakat göz önüne alınması gereken en önemli unsur işverenin tutumunun ayrımcılık yapmadan herkese eşit bir şekilde hizmet verme politikasını uygulamasını sağlamaya yönelik olmasıdır. Bu nedenle Devlet yetkilileri dördüncü başvuranın dinini açıklama hakkı ve işverenin diğerlerinin

haklarını korumadaki çıkarı arasında nasıl bir denge kurulması gerektiğine karar verirken geniş bir takdir yetkisi kullanmışlardır. Bu durumda, Mahkeme bu yetki sınırının geçilmediği görüşündedir. Bu nedenle tek başına 14. Madde ve/veya 9. Madde ihlali söz konusu değildir.

Sonuç: Dördüncü başvuran ile ilgili olarak ihlal yokluğu (oy birliğiyle).

41. Madde: Birinci başvurana manevi tazminat olarak 2.000 AVRO.

10. MADDE

İfade özgürlüğü

Moda şovlarına ait fotoğrafların internette yayınlanması yoluyla telif hakkı ihlali ile ilgili fotoğrafçılar hakkında verilen mahkûmiyet kararı: ihlal yokluğu

Ashby Donald ve Diğerleri/Fransa – 36769/08
10.1.2013 tarihli Karar [V. Daire]

Olaylar ve Olgular – Başvuranlar moda fotoğrafçılarıdır. Farklı moda yayınları için Fransız tasarımcılar federasyonu (*Fédération française de la couture*) tarafından yetkilendirilen başvuranlar Mart 2003 tarihinde çeşitli moda evleri tarafından 2003/2004 kadın kış koleksiyonu moda şovlarına davet edilmişlerdir. Hiçbir münhasırlık sözleşmesi imzalamamışlardır. Moda şovlarında çektikleri fotoğrafları, ücretsiz veya görüntülemek için ücretli bir şekilde moda şovlarının fotoğraf ve videolarını paylaşan, alanında uzman bir internet sitesinde şovlardan birkaç saat sonra yayınlayan bir şirkete yollamışlardır. Tasarımcılar federasyonu ve pek çok moda evi Merkezi Endüstriyel ve Sanatsal Eserlerin Telif Hakları İhlali Birliği'ne ("Central Industrial and Artistic

Copyright Infringement Brigade") şikayet etmişlerdir. Başvuranlar, 2003 yılında sorgulanmışlardır. Haziran 2005 tarihinde ceza mahkemesi beraat etmelerine karar vermiştir. Cumhuriyet savcısı ve şikayetçiler itiraz etmişlerdir. Ocak 2007 tarihli bir kararla Yargıtay ilk derece mahkemesi kararını iptal etmiş ve başvuranların telif hakkı ihlali suçu işlediklerine hükmetmiştir. Şubat 2008 tarihinde Yargıtay daha sonra yapılan itirazı reddetmiştir.

Hukuksal Değerlendirme – 10. Madde: Yerel mahkemelerin yorumladığı şekilde Fikri Mülkiyet Kanunu gereğince eser sahiplerinin haklarının ihlali ile ilgili olarak fikri eserleri dağıtarak veya temsil ederek telif hakkı ihlalinden yargılandıklarından, başvuranların yasalarla korunan ifade özgürlüğü haklarına müdahale edilmiştir. Müdahale tartışmalı fotoğraflarda oluşturulan kreasyonların sahibi olan moda evlerinin haklarını yasalara uygun şekilde koruma amacıyla gerçekleştirilmiştir. Fotoğraflar, ilk iki başvuranın yönettiği bir şirketin internet sitesinde onları satmak veya görüntülemek için ücret talep etmek amacıyla yayınlanmıştır. Başvuranların yaklaşımı esasında ticaridir. Genel olarak moda ve özel olarak tasarım modasının halkın ilgisini çektiği inkar edilemez olmasına rağmen başvuranların sadece moda şovlarının fotoğraflarını yayınlamakla kamu yararı konusuyla ilgili bir tartışmada yer aldıkları söylenemez. Müdahalenin hedefi ve bu müdahalenin aynı zamanda Sözleşme'de veya Protokollerinde güvence altına alınan hakları fikri haklara uygulanan 1 No'lu Protokol'ün 1. Maddesi uyarınca korumayı hedeflediği göz önüne alındığında, yerel yetkililer bu davada özellikle geniş bir takdir yetkisine sahiptirler.

Başvuranlar fotoğrafçı olarak söz konusu moda

şovlarına yayınlanmaları amacıyla fotoğraf çekmeleri için davet edildiklerinden ve aynı fotoğraflar yetkili dergiler tarafından aynı anda yayınlandığından ve fotoğrafçıların onlara yetki veren dergilerle münhasırlık anlaşması imzalamasını gerektiren “basın sorumluluğu” uygulamasının gerçekte artık yerine getirilmediğinden dolayı fotoğrafların yetkilendirildikleri çerçevenin dışında yayınlanmasının telif hakkı ihlali riskini arttırmadığından telif hakkı ihlali suçundan yargılanmaları gerekli değildir. Fakat Yargıtay başvurularının hak sahiplerinin yetkilendirmesi olmaksızın söz konusu fotoğrafları kasten yaydıklarına ve “basın sorumluluğu” anlaşmalarının uygunsuz veya artık standart bir uygulama olmadığı görüşünün onları sorumluluklarından muaf etmeyeceğine ve bunlara göre telif hakkı ihlali suçundan suçlu olduklarına karar vermiştir. Bu nedenle, yerel mahkeme moda tasarımcılarının mülkiyet hakkına saygı haklarını başvuruların ifade özgürlüğü hakkı üzerinde ayrıcalıklı tutarak takdir yetkisinin sınırlarını aşmamıştır.

Ayrıca başvuruların çarptırıldıkları cezaların orantısız bir şekilde ağır olduğundan şikayetçi olmuşlardır. Sadece yüksek para cezalarına değil aynı zamanda büyük zararları ödeme cezalarına çarptırılmışlardır. Fakat bu cezaların ekonomik durumları üzerindeki sonuçları ile ilgili olarak hiçbir kanıt sunmamışlardır. Buna karşın, yerel mahkeme adilliği tartışılmayan vakaların ve bunları ispatlayan delillerin taraflarca mahkemeye sunulduğu davaların ardından bu meblağları sabitlemiş ve bu tür cezaları gerektirdiği görüşünde olduğu durumları açıklayarak kararı için yeterli neden göstermiştir.

Bu durum ve özellikle geniş bir takdir yetkisinin

yerel yetkililere açık olduğu göz önüne alındığında, başvuruların çarptırıldıkları cezaların mahiyeti ve ağırlığı Mahkeme'nin söz konusu müdahalenin güdülen hedeflere göre fazla olduğuna karar vermesine yol açacak mahiyette değildir.

Sonuç: ihlal yokluğu (oy birliğiyle).

Seçim kampanyaları sırasında resmi olmayan dilin konuşulmasıyla ilgili mahkûmiyet: ihlal

Şükran Aydın ve Diğerleri/Türkiye – 49197/06
22.1.2013 tarihli Karar [II. Daire]

Olaylar ve Olgular–Parlamento ve belediye seçimlerinde aday olan başvurular, seçim kampanyalarında gayri resmi dil kullanma yasağını çiğneyerek mitingler sırasında Kürtçe konuştukları gerekçesiyle yargılanmışlar, hapis ve para cezalarına çarptırılmışlardır. Son olarak, mahkemeler başvuruların karakterlerini ve davanın koşullarını göz önüne alarak karar vermeyi talik etmeye ve infazı ertelemeye karar vermişlerdir.

Hukuksal Değerlendirme – 10. Madde: Seçim kampanyalarında gayri resmi dil kullanma yasağı başvuruları doğrudan etkilemiştir ve bu nedenle ifade özgürlüğü haklarına müdahaleye neden olmuştur. Dava devlet yetkilileriyle veya resmi kurumlarla iletişim kurarken gayri resmi dil kullanma ile ilgili değil, diğer özel kişilerle ilişkilerine dayatılmış dilsel bir kısıtlama ile ilgilidir. 10. Madde, insanların kültürel, politik, sosyal her türlü bilgi ve fikirlerinin alenen paylaşımında yer almaya izin veren herhangi bir dilde haber ve görüş alma ve verme özgürlüğünü kapsar ve bu durumlarda ifade aracı olarak dil hiç şüphesiz söz konusu madde kapsamında

korunmalıdır. O zamanki ilgili hukuk seçim kampanyalarında resmi dil olan Türkçeden başka bir dil kullanımına istisnasız bir yasaklama getirmekteydi. Söz konusu maddenin ihlali altı aydan bir yıla kadar değişen hapis ve para cezalarına hükmetmeyi gerektirmekteydi. Ayrıca, yasağın mutlak mahiyeti yerel mahkemeleri gerektiği şekilde ayrıntılı adli inceleme yapmaktan alıkoymaktadır: Yerel mahkemeler başvuranların davalarında seçim mitinglerinin kayıtlarını incelemekten öteye gitmemişlerdir. Devletlerin dil politikalarını belirleme ve seçim kampanyaları sırasında kullanılan dili düzenlemeye hakları olmasına rağmen gayri resmi dillerin kullanımı üzerindeki mutlak yasaklama ile birlikte cezai yaptırımlar ifade özgürlüğü ilkesine uygun değildir. Ayrıca, Kürtçe başvuruların ve hitap ettikleri topluluğun ana dilidir. Başvuranlardan bazıları kalabalıktaki özellikle yaşlılar ve kadınlar gibi pek çok insanın Türkçe bilmediklerini ifade etmişlerdir. Politik fikir ve bilgiler özgürce yayılmadan özgür seçim mümkün değildir. Politik görüş ve fikirleri alma ve verme hakkı bu görüş ve fikirleri gereğince aktarabilecek olan dilin kullanılma olasılığı, cezai yaptırım tehditleri yüzünden azalırsa anlamını kaybeder. Avrupa Konseyi'ne üye 22 ülke arasında Türkiye, seçim kampanyalarında azınlığın dilini kullandıkları için adaylara cezai yaptırım uyguladığı gerekçesiyle Mahkeme önüne dava dosyaları gelen tek ülkedir. Mahkeme ilgili kanunun daha sonra değiştirilmesini hoş karşılamıştır. Bu durumda ve ulusal yetkililerin takdir yetkilerine rağmen, söz konusu yasak acil bir sosyal ihtiyacı karşılamamıştır ve "demokratik bir toplumda gerekli" olarak görülemez.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

41. Madde: Her bir başvurana manevi tazminat

olarak 10.000 AVRO; maddi tazminat ile ilgili olarak tazmin talepleri reddedilmiştir.

Bilgi açıklama özgürlüğü

Aleni usulsüz telefon dinleme işlemleri gerçekleştirme suçundan cezai hüküm verme: ihlal

Bucur ve Toma/Romanya – 40238/02
8.1.2013 tarihli Karar [III. Daire]

Olaylar ve Olgular–Birinci başvuran, Romanya İstihbarat Servisi (RİS)'nin telefon iletişimi izleme ve kaydetme ile ilgili askeri biriminde çalışmaktadır. Görevi sırasında pek çok usulsüzlük ile karşılaşmıştır. Ayrıca, pek çok gazeteci, politikacı ve işadamaına ait telefonlar özellikle çeşitli sansasyonel haberler medyada yer aldıktan sonra dinlenmiştir. Başvuran usulsüzlükleri iş arkadaşlarıyla ve bölüm başkanıyla paylaşmıştır ve iddiaya göre bölüm başkanı tarafından azarlanmıştır. Konuştuğu insanlar bu konuyla ilgilenmediğinden, başvuran RİS parlamento denetleme komisyonu üyesi olan bir parlamento üyesiyle iletişime geçmiştir. Parlamento üyesi ona insanları keşfettiği usulsüzlüklerden haberdar etmenin en iyi yolunun basın toplantısı yapmak olduğunu söylemiştir. Komisyon başkanı ve RİS başkanı arasındaki bağlar göz önüne alındığında parlamento komisyonuna bu usulsüzlüklerden bahsetmenin bir anlamının olmayacağını belirtmiştir. 13 Mayıs 1996 tarihinde başvuran ulusal ve uluslararası manşetlerde yer alan bir basın toplantısı gerçekleştirmiştir. Davranışını ülkesinin kanunlarına ve özellikle Anayasa'ya saygı gösterildiğini görme isteğiyle haklı göstermiştir. Temmuz 1996 tarihinde hakkında cezai yargılama işlemleri başlatılmıştır.

Diğerlerinin arasında, görevi sırasında edindiği gizli bilgileri ifşa etmekle suçlanmıştır. 1998 yılında iki yıl tecilli hapis cezasına çarptırılmıştır.

Başvuranın açıkladığı kayıtlardan biri, ikinci ve üçüncü başvuruların evlerinde geçen, üçüncü başvuran olan ikinci başvuranın reşit olmayan kızı ve annesi arasındaki bir telefon görüşmesidir.

Hukuksal Değerlendirme – 10. Madde: Başvuranın giydiği cezai hüküm, ulusal güvenliği tehdit eden suçları yasal yollardan önlemek ve cezalandırmak amacıyla ifade özgürlüğü hakkına müdahale etmiştir. Verilen hükmün hukuki dayanağının öngörülebilirliği hakkındaki endişelerin, demokratik bir toplumda herhangi bir durumda söz konusu önlem gerekli olmadığından incelenmelerine ihtiyaç duyulmamaktadır.

(a) *Başvuranın bilgileri yaymak için başka herhangi bir yola sahip olup olmadığı*– Resmi prosedür mevcut değildir. Başvuranın tek yapabildiği başkanlarına endişelerinden bahsetmektir. Fakat başvuranın keşfettiği usulsüzlükler onları doğrudan ilgilendirmektedir. Bu nedenle, başvuranın çalıştığı yerde yaptığı şikayetler soruşturma açılmasına ve yapılan usulsüzlüklerin sonlandırılmasına yol açmayacaktır. RİS’ni denetlemekten sorumlu parlamento komisyonuna yapılan şikayetle ilgili olarak, başvuran komisyon üyesi bir parlamento üyesiyle iletişime geçmiş ve bu tür bir şikayetin faydasının olmayacağı bilgisini almıştır. Bu nedenle, Mahkeme bu komisyona yapılacak resmi bir şikayetin usulsüzlüklerle etkin bir şekilde başa çıkma yolu olacağı görüşünde değildir. Romanya’da kamu hizmetinde muhbirlik yapanları koruyan özel kanunların çıkarıldığını göz önüne almak önemlidir. Fakat çok az sayıda Devletin sahip olduğu bu yeni övgüye değer kanunlar başvuran usulsüzlükleri ifşa ettikten

sonra çıkmıştır ve bu nedenle bu davaya uygulanamazlar. Sonuç olarak, bilgiyi doğrudan halka ifşa etmek haklı çıkarılabilir bir davranıştır.

(b) *Ifşa edilen bilginin halkın çıkarlarına ilişkin değeri* – Telefon konuşmalarının dinlenmesi komünist bir rejim altındayken gizli servislerce yakın takip politikasına alışkın bir toplumda özel bir öneme sahiptir. Ayrıca sivil toplum, herkesin telefonunun dinleniyor olabileceğinden, ilgili bilgiden doğrudan etkilenmiştir. Başvuranın ifşa ettiği bilgi üst düzey görevlilerin görevlerini suiistimal etmiş olmalarıyla ilgilidir ve Devlet’in demokratik temellerini etkilemiştir. Bu durum, halkın fikirlerinin meşru menfaate sahip olduğu demokratik bir toplumda politik tartışmalar için çok önemli meseleler teşkil etmiştir. Fakat yerel mahkemeler başvuranın ilgili savını dikkate almamışlardır.

(c) *Ifşa edilen bilgilerin doğruluğu* – Başvuran pek çok usulsüzlüğün yapıldığını keşfetmiştir. Bütün kanıtlar telefon görüşmelerinin dinlenmesini haklı gösterebilecek ulusal güvenliğe karşı hiçbir tehdit unsuru olmadığı ve gerçekte telefon dinleme için cumhuriyet savcısı tarafından hiçbir yetkinin verilmediği iddialarını desteklemektedir. Ayrıca, mahkemeler telefonların dinlenmesi için RİS’in belirttiği yetkilendirilme dayanaklarını incelemeyi reddetmişlerdir. Bu nedenle, yerel mahkemeler davanın her yönünü incelemeye çalışmamış, fakat sadece zorunlu yetkilendirmenin mevcut olduğunu kabul etmişlerdir. Fakat başvuranın savunması iki iddiayı içine almaktadır: İlk olarak zorunlu yetkilendirme elde edilmemiştir ve ikinci olarak çok sayıda politikacı, gazeteci ve vatandaşın telefon konuşmalarının iddia edildiği gibi dinlenmesini haklı çıkarabilecek herhangi bir ulusal güvenlik tehdidi olduğuna dair kanıt

yoktur. Ayrıca, Hükümet başvuranın ifşa ettiği bilgilerin neden “çok gizli” olarak sınıflandırdığını açıklayamamış, bunun yerine RİS’den gelen talepleri ve cumhuriyet savcısının yetkilendirmesini içeren cezai dava dosyasının tamamını yayınlamayı reddetmiştir. Bunun gibi durumlarda, Mahkeme ikinci başvuran Bay Toma’nın telefon konuşmalarının dinlenmesiyle ilgili bu belgelerin yalnızca başvuranların sunduğu kopyalarına güvenememektedir. Fakat bu belgeler RİS’nin yetkilendirilme için ve cumhuriyet savcısının da bu yetkiyi vermek için hiçbir neden göstermediklerine işaret etmiştir. Buna göre birinci başvuran ifşa ettiği bilgilerin doğruluğuna inanmak için makul dayanaklara sahiptir.

(d) *RİS’nin maruz kaldığı zararlar* – RİS’nde meydana gelen yasadışı olayların ifşa edilmesindeki halk menfaati, halkın söz konusu kuruma olan güvenini korumadaki çıkarın üstünde olduğu demokratik bir toplumda oldukça önemlidir.

(e) *Birinci başvuranın iyi niyeti* – Başvuranın bir devlet kurumunun Romanya kanunlarına ve özellikle Anayasa’ya bağlı kalmasını sağlama niyetinden başka bir hedef güttüğüne inanmak için hiçbir neden yoktur. Bunu onun olası en geniş kitleye ulaşmak için doğrudan basın yoluna gitmeyi seçmeyip, ilk olarak RİS’yi denetlemekten sorumlu parlamento komisyonunun bir üyesine gitmesi desteklemektedir.

Sonuç olarak, birinci başvuranın ifade özgürlüğüne ve özellikle bilgi verme hakkına müdahale demokratik bir toplumda bir zorunluluk değildir.

Sonuç: Birinci başvuranla ilgili olarak ihlal (oy birliğiyle).

Mahkeme ayrıca birinci başvuran ile ilgili olarak

6. Maddenin; ikinci ve üçüncü başvuranlarla ilgili olarak 8. Maddenin ve 8. Maddeyle birlikte 13. Maddenin ihlal edildiğine karar vermiştir.

41. Madde: Başvuranların her birine manevi tazminat olarak 7.800 ila 20.000 AVRO arasında değişen bir miktarda tazminat verilmiştir. Birinci başvuranın maddi tazminat talebi reddedilmiştir.

(Ayrıca bkz. *Guja/Moldova* [BD], no. 14277/04, 12 Şubat 2008, [105 No’lu Bilgi Notu](#))

14. MADDE

Ayrımcılık (9. Madde)

İş yerinde dini semboller (haç) takmaları veya dini inançlarına uygun olmadıklarını düşündükleri görevleri yerine getirmeyi reddetmeleri halinde çalışanlar için disiplin önlemleri: *ihlal; ihlal yokluğu*

Eweida ve Diğerleri/Birleşik Krallık – 48420/10 ve diğerleri

15.1.2013 tarihli Karar [IV. Daire]

(Bkz. yukarıda 9. Madde, [sayfa 23](#))

35. MADDE

35 § 1 Madde

İç hukuk yollarının tükenmesi
Etkin iç hukuk yolu – Sırbistan

Kamuya açık şirketlerin aleyhinde verilen kararların uygulanamazlığı ile ilgili davalarda, Anayasa Mahkemesi belirli koşullarda tüketilmeyi bekleyen etkin bir iç hukuk yolu olabilir.

Marinković/Sırbistan – 5353/11
29.1.2013 tarihli Karar [II. Daire]

Olaylar ve Olgular – Başvuran Sözleşme’nin 6 § 1. Maddesi uyarınca davalı Devletin, iflas eden ve büyük ölçüde kamuya açık bir şirketin aleyhine verilen nihai bir kararı infaz edemediği ve 13. Madde uyarınca etkin bir hukuk yolu eksikliği ile

ilgili olarak şikayette bulunmuştur. Hükümet başvuranın kısa bir süre önce içtihadını, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin içtihadıyla uyumlaştıran Anayasa Mahkemesi'ne başvuruda bulunmadığından iç hukuk yollarını tüketmediğini belirterek bir ilk itirazda bulunmuştur.

Hukuksal Değerlendirme – 31 § 1. Madde: Sırbistan Anayasa Mahkemesi'nin yeni içtihadı *iflas eden ve/veya artık mevcut olmayan* kamuya açık şirketlerin aleyhine verilen kararların infaz edilmediği durumlarda, ilgili anayasal hakların ihlalini araştırmaya ve Devletin maddi ve manevi tazminatların ödemesini sağlamaya hazır olduğuna işaret etmiştir. Buna göre, ilke olarak anayasal bir itirazın 22 Haziran 2012 tarihinden (ilgili Anayasa Mahkemesi kararının Resmi Gazete'de yayınlandığı tarih) itibaren yapılan bütün başvurularla ilgili olarak etkin bir iç hukuk yolu tüketme yolu olduğu düşünülmektedir.

Diğer taraftan, borçlu şirketin hala yeniden yapılanma sürecinde olduğu durumlarda, Anayasa Mahkemesi Devletin sadece manevi zararlar için tazminat ödemesine karar vermeye hazırdır. Sonuç olarak, Anayasa Mahkemesi'nin yaklaşımını Mahkeme'nin içtihadıyla tamamen uyumlaştırdığı varsayılırsa Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin söz konusu pozisyonu tekrar değerlendirme ihtimaline rağmen, yeniden yapılanma sürecindeki kamuya açık şirketlerin aleyhine alınan kararların davalı Devlet tarafından uygulanmadığı durumlarda, anayasal bir itirazın hala etkin olduğu düşünülebilir.

Mevcut davada, başvuran 22 Haziran tarihinden önce başvurduğundan, Mahkeme'ye başvurmadan anayasal bir itirazda bulunma zorunluluğunda değildir. Bu nedenle Hükümet'in ilk itirazı reddedilmiştir.

Sonuç: kabul edilebilir (oy birliğiyle).

41. MADDE

Adil Tazmin

Kanunen ehliyeti olmayan akıl hastasının çıkarlarına en uygun şekilde kullanması için yasal vasiye ödenecek manevi tazminat

Lashin/Rusya – 33117/02
22.1.2013 tarihli Karar [I. Daire]

Olaylar ve Olgular – 2000 yılında bir yerel mahkeme şizofreni hastası olan başvuranın hukuken medeni ehliyetinin olmadığına hükmetmiştir. Sonradan başvuranın babası başvuranın yasal vasisi olarak tayin edilmiştir. Başvuranın hukuken ehliyetinin iade edilmesi için iki adet başvuru yapılmıştır. Hastaneye yatırılma kararından sonra 2002 yılında başvuran ruh ve sinir hastalıkları hastanesine yatırılmıştır. 2003 yılında kızı yasal vasisi olarak atanmış ve başvuran hastaneden taburcu edilmiştir.

Hukuksal Değerlendirme – Mahkeme Sözleşme'nin 8, 5 § 1 ve 5 § 4 maddelerinin ihlal edildiğine hükmetmiştir.

41. Madde: Başvuranın haklarının ihlallerinin, sürelerinin ve başvuranın özellikle savunmasız bir durumda olmasının birlikte oluşturduğu etkilerini göz önüne alarak, Mahkeme başvurana manevi zararları için 25.000 AVRO ödenmesine karar vermiştir.

Ayrıca bu tazminat ödendiğinde başvuranın hala hukuken ehliyetsiz olması durumunda, Hükümet'in tazminatın başvuran adına ve başvuranın çıkarlarına en uygun şekilde vasisine ödenmesini sağlamasına hükmetmiştir.

46. MADDE

Pilot karar – Genel Önlemler

Aşırı kalabalıklaşan ceza evleri ile ilgili olarak etkin hukuk yolu sunması talep edilen davalı Devlet

Torreggiani ve Diğerleri/İtalya – 43517/09 ve diğerleri
8.1.2013 tarihli Karar [II. Daire]

Olaylar ve Olgular – Başvuranların yedisi de Busto Arsizio ve Piacenza hapisanelerinde tutukludurlar. On dört ila elli dört ay arasında değişen süreler boyunca, hapisanede her biri 3 metre kare kişisel alana sahiptirler.

Hukuksal Değerlendirme – 3. Madde: Sözleşme'ye aykırı olarak, yedi başvuranın her birinin on dört ila elli dört ay arasında değişen süreler boyunca sahip oldukları alanın darlığını diğer durumlar da ağırlaştırmıştır. Piacenza hapisane hücrelerinde her iki şubede de uzun süreler boyunca sıcak suyun olmaması, aydınlatma ve havalandırmanın yetersiz olması; (bunlar tek başına insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleler olmamalarına rağmen) başvuranların daha çok ıstırap çekmelerine neden olmuştur. Başvuranların hapis cezalarının süreleri de göz önüne alındığında, hapisane koşulları onların tutuklu halde bulunmalarının esasında var olan ıstırabın, kaçınılamayacak seviyesini aşan bir yoğunlukta zorluklara maruz kalmalarına neden olmuştur.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

46. Madde: Başvuranların uygun hapisane koşullarına sahip olma haklarının ihlali, istisnai olaylardan değil çok sayıda insanı etkileyen ve etkilemeye devam edecek gibi görünen İtalyan hapisane sisteminin kronikleşmiş fonksiyon bozukluğundan dolayı ortaya çıkan problemlerden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle

şikâyet konusu olan durum Sözleşme'ye uygun olmayan bir uygulamaya işaret etmektedir. Ayrıca, pek çok İtalyan hapisanesinin fazlasıyla kalabalık oluşu ile ilgili aynı mahiyette İtalya aleyhine yapılmış yüzlerce başvuru Mahkeme önünde derdesttir ve bu sayı giderek artmıştır. Ek olarak, İtalyan hapisanelerinde bulunan kişilerin yüzde 40'ı duruşmalarını bekleyerek tutuklu yargılanmaktadırlar. Bu bağlamda MahkemeDevletleri, hâkim ve savcılarını mümkün hallerde tutuklama yerine alternatif tedbir kullanmaya ve diğer hedefler arasında artan hapisane nüfusu problemiyle başa çıkmak için hapis cezasına başvurunun azaltılması amacıyla ceza politikaları geliştirmelerine teşvik etmeye davet eden Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu Tavsiyelerine işaret etmiştir. Son olarak, mevcut davalarda, şikâyet konusu olan hapisane koşullarını iyileştirme gücüne sahip olan davalı Hükümet'in işaret ettiği tek hukuk yolu olan cezaların infazından sorumlu olan hakime başvurmanın, 3. Madde ihlalinde bir kişinin tutuklu bulunmasını hemen sonlandırma olasılığını garanti altına almadığından, uygulamada etkin değildir. Ayrıca, kararların infazından sorumlu hakime idari makamların tazminat ödemelerine karar verme yetkisini veren son mahkeme kararları ulusal yetkililerin tarafında yerleşik ve istikrarlı bir uygulama değildir. Sonuç olarak, ulusal makamlar bir yıl içinde İtalyan hapisanelerindeki kalabalıktan kaynaklanan Sözleşme ihlalleriyle ilgili olarak gerçek ve etkili bir çözüm getiren koruyucu ve telafî edici etkiye sahip bir hukuk yolu veya hukuk yollarını devreye sokmalıdır.

41. Madde: Her bir başvurana 10.600 ila 23.500 AVRO arasında değişen miktarlarda manevi tazminat.

Kararın infazı – Genel önlemler

Adli disiplin sistemini iyileştirilmesi talep edilen davalı Devlet

Oleksandr Volkov/ Ukrayna – 21722/11
9.1.2013 tarihli Karar [V. Daire]

(Bkz. yukarıdaki 6 § 1 madde (medeni hukukla ilgili), [sayfa 16](#))

Kararın infazı – Bireysel önlemler Yüksek Mahkeme'nin karar metninde olası en erken tarihte başvuranın haklarının iadesini sağlaması talep edilen davalı Devlet

Oleksandr Volkov/ Ukrayna – 21722/11
9.1.2013 tarihli Karar [V. Daire]

(Bkz. yukarıdaki 6 § 1 madde (medeni hukukla ilgili), [sayfa 16](#))

1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ

Mülkiyet Hakkının Barışçıl Kullanımı

Kanuni zamanaşımı süresinin dolması yüzünden banka hesaplarındaki tahsil edilemeyen paraların Devlet hazinesine geçmesi: *iblal*

Zolotas/ Yunanistan (no. 2) – 66610/09
29.1.2013 tarihli Karar [I. Daire]

Olaylar ve Olgular – Başvuran Yunanistan'da bir banka hesabı açtırdıktan sonra uzun yıllar boyunca ülkeden ayrı kalmak zorunda kalmıştır. Döndüğünde bankası bakiyesindeki parayı vermeyi, yirmi yılı aşkın süredir hesabın faal kullanılmadığı gerekçesiyle reddetmiştir. 2003 yılında başvuran, söz konusu meblağı (30.550 AVRO) geri almak için hukuk mahkemelerinde

dava açmıştır. Mahkemeler, başvuranın banka aleyhine açtığı davalarda Medeni Kanun'da belirtilen zaman aşımı süresinin dolduğu ve söz konusu meblağın uzun süre kullanılmayan banka hesaplarının lehtarı olarak Devlet'e ait olduğu görüşündedirler. Ocak 2009 tarihinde Temyiz Mahkemesi başvuranın itirazını hukuki bakımdan reddetmiştir.

Hukuksal Değerlendirme – 1 No'lu Protokol'ün 1. Maddesi: Şubat 2003 tarihinde başvuran, bankasını hesapları hakkında soru sormak için ziyaret ettiğinde, 1981 yılının ikinci yarısından beri hiçbir faaliyet kaydedilmediğinden, bütün haklarının zaman aşımına uğradığını görmüştür. Yerel mahkemenin kararından da anlaşılacağı gibi hesabını açarken bankayla depozito hesabı açmak için sözleşme imzalamıştır. Bu anlaşma bağlamında başvuranın hakları Medeni Kanun gereğince yirmi yıllık bir zaman aşımı süresine tabiidir. Başvuranın dava için müracaat ettiği yerel mahkemeler bankadaki nakit depozitoların ve bunların üzerine işleyen faizin hesap sahibinin almadığı veya hesapta faal hiçbir işlem yapmadığı durumlarda geri dönüşümsüz olarak Devlet'e aktarılmasını öngören kanunu uygulamışlardır. Ayrıca, Yargıtay başvuranın hesabında biriken faizin banka kayıtları geçen süre boyunca işlenmeye devam ettiğinden ve başvuranın iddia ettiği gibi zorlayıcı nedenlerden dolayı askıya alınmadığından zaman aşımı süresinin bölünmediğine hükmetmiştir.

Başvuranın banka hesabına ilişkin haklarına zaman aşımı süresi uygulaması mal varlığından huzur içinde yaranma hakkına müdahaleye neden olmuştur. Zaman aşımı süresi ile halkın çıkarına ilişkin olarak meşru bir hedef güdülmektedir: “ekonomik etkinlik ile ilgili nedenlerden dolayı kurulmalarının üzerinden çok

uzun zaman geçen ve bu nedenle varlıkları belirsizleşen hukuki ilişkilerin sona erdirilmesi hedefi.” Süre uzun olduğundan ve hesap sahipleri için bu süreyi doldurmak zor veya imkânsız olmadığından zaman aşımı süresi makuldür. Fakat bankanın işlediği faizin zaman aşımı süresini bölen bir hesap hareketi olmadığından belirten içtihatla birlikte, uzun bir süredir kullanılmadığı gerekçesiyle bir banka hesabına sahip olmaktan doğan hakların zaman aşımına uğraması gibi radikal bir önlemin uygulanması hesap sahiplerini, özellikle medeni hukuk veya banka hukuku hakkında bilgisi olmayan sıradan vatandaşlar olduklarında, bankayla veya hatta Devlet ile ilgili olarak uygunsuz bir duruma sokmaktadır. Medeni Kanun uyarınca, bir kişinin bir bankaya bir miktar depozito yatırması ona bu parayı kullanma hakkı verirken, bankanın aynı parayı koruması beklenmektedir ve parayı kendisi için kar amaçlı kullandığı takdirde sözleşmeye uymadığı gerekçesiyle hesap sahibine eşit miktardaki parayı iade etmek zorundadır. Bu nedenle hesap sahibi, iyi niyetle, özellikle faiz kazandığı durumlarda, bankadaki parasının güvende olduğuna inanmaktadır. Hesap sahibinin anlaşmasının özünü ve finansal çıkarlarını tehlikeye atan bir durumun kanunlara uygun olarak önceden hareket edip önlem alması ve mülkiyetinin korunması hakkını muhafaza etmesi için ona haber verilmesini beklemesi hesap sahibinin yasal hakkıdır. Böyle bir güven ilişkisi bankacılığın ve bankacılık hukukunun ayrılmaz bir parçasıdır. Devlet, böyle bir zaman aşımı süresinin sonucu olarak yaşanan talihsizliklerle ilgili olarak vatandaşlarını korumak ve bankalardan zaman aşımı süresinin işlediği pasif hesaplarla ilgili bilgi vermesini talep etmek ve böylece hesapla ilgili bir işlem yaparak zaman

aşımı süresini durdurmasını sağlamak gibi pozitif yükümlülüklerine tabidir. Bu bilginin talep edilmemesi, toplumun çıkarının gerektirdikleri ve kişilerin temel haklarını koruma zorunluluğu arasındaki adil dengeyi tehlikeye atmaktadır. Bu bilginin verilmeyişi başvurana varlığı belirsizleşen bir hukuki anlaşmayı sonlandırma veya bankacılık sisteminin gerektiği gibi işlemlerini sağlamak amacından doğan bir gerekliliğin mazur gösteremeyeceği kadar ağır ve orantısız bir yük meydana getirmiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

41. Madde: Maddi ve manevi tazminat ile ilgili olarak 15.000 AVRO.

MAHKEME HABERLERİ

Basın toplantısı

Mahkeme yıllık basın toplantısını 24 Ocak 2013 tarihinde gerçekleştirmiştir. Bu toplantıda, Mahkeme başkanı Dean Spielmann 2012 yılında gerçekleştirilen Mahkeme aktivitelerini gözden geçirmiştir. 2012 yılını Mahkeme için istisnai bir yıl olarak tanımlamış ve yıllık istatistiklerini sunmuştur.

2012 yılının başlarında Mahkeme önünde 150.000’den fazla başvuru derdest durumdaydı. Yılın sonlarına doğru, 1998 yılında tam zamanlı tek Mahkeme faaliyete geçtiğinden bu yana ilk defa derdest başvurular yüzde 16 oranında azaltılmıştır. Bu rakam şu anda 128.000’dir. Bu, büyük ölçüde 14 No’lu Protokol ile en verimli şekilde uygulanmaya başlanan Tek Hakim prosedürüne eşlik eden yeni çalışma metodlarının benimsenmesi sayesinde elde edilen dikkate değer bir başarıdır. Bertaraf edilen başvuruların toplam sayısı yüzde 68 oranında artmıştır. Bu durum iki veya üç yıl içinde kabul edilebilir davaların akışını ve geciktirilmesini kontrol altına

alma yaklaşımının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Adli yılın açılışı

Mahkeme'nin adli yılı resmi olarak 25 Ocak 2013 tarihinde başlamıştır. Avrupa hukuk sisteminden yüz elli saygın kişi "Ekonomik kriz sırasında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni uygulamak" konulu konferansa katılmıştır. Seminerin ardından yapılan resmi toplantıda Başkan Dean Spielmann ve eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi Başkanı Theodor Meron, pek çok adli kurumun temsilcileri ve ulusal ve yerel yetkililerinde içinde bulunduğu yaklaşık 300 kişilik bir kitleye hitap etmişlerdir.

[Daha fazla bilgi](#)

GÜNCEL MAHKEME YAYINLARI

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 2012 Yılı Raporu

24 Ocak 2013 tarihinde Mahkeme adli yılın açılışından önce gerçekleştirdiği basın toplantısında 2012 yılı Raporu'nu sunmuştur. Bu rapor, en önemli hüküm, karar ve tebliğ edilmiş davaların yanı sıra 2012 yılında alınan temel Mahkeme kararların Hukuk Danışmanı'nın gerçekleştirdiği kısa bir incelemesi gibi istatistiksel ve önemli bilgiler içermektedir. İlgili rapora Mahkeme'nin internet sayfasından ücretsiz ulaşılabilir (www.echr.coe.int – Raporlar – Yıllık Raporlar).

2012 Yılı İstatistikleri

Mahkeme'nin 2012 yılı istatistiklerine şu anda ulaşılabilir. 2012 istatistikleriyle ilgili bütün bilgiler [2012 istatistiklerinin Analizi](#) ile birlikte Mahkeme'nin internet sitesinde bulunmaktadır (www.echr.coe.int – Raporlar - Yıllık Raporlar).

Ülke ülke insan hakları bilgi formları

Her bir davalı ülkedeki insan hakları meseleleri ile ilgili geniş çaplı bilgi veren [ülke profilleri](#) 2012 yılının ikinci yarısındaki gelişmeler dahil edilerek güncellenmiştir. Mahkeme'nin internet sayfasından indirilebilir (www.echr.coe.int – Basın – Bilgi Formları – Ülke profilleri).

Mahkeme ile ilgili videolar

Mahkeme videolarının 15 yeni dil versiyonunu yayınlamaktadır. Sözleşme'nin güvence altına aldığı temel hakların sunulduğu "Sözleşme size aittir" başlıklı video şu anda 38 dilde mevcuttur. Başvurucu adaylarına başvuru yapmadan önce belirli koşulların yerine getirilmesi gerektiğini hatırlatmak için hazırlanan kabul edilebilirlik koşulları ile ilgili video 21 dilde mevcuttur.

[Videolar](#)

